

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenc. B-pei G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, Dr. în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 800 lei
Avocați 500 "
Magistrați 400 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

În lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artei, 5 și Rahovei, 5
Lângă salatul Justiției
TELEFON 13/29

S'a pus sub presă în editura Tip. *Curierul Judiciar* și în curând va apare: **Proiectul Noului Cod de Comerț Italian**. Analiza lui în raport cu necesitatea reformării legislației noastre comerciale, de d-nii avocați *E. Christoforeanu*, Dr. în drept din Roma și *C. Paraschivescu-Bălăceanu*, Dr. în drept din Paris. Lucrarea se prezintă bine din toate punctele de vedere, cuprinde peste 300 pagini și va fi utilizată cu mult folos de cei cari se ocupă cu chestiunile de drept comercial.

SUMAR

— *Datoriile profesionale ale avocatului*, de d. avocat Vasile Toncescu.

Jurisprudență:

— Curtea de Casație S. II. *M. Ghim'ășanu cu Ministerul Public* (Inzăpezirea trenurilor poate fi dovedită cu marori);

— Curtea de apel Constanța: *Firma L. Bercovitz cu H. Aescher* (Convențiune. Vânzare de mărfuri Executare. Plata în monedă streină. Lipsa clauzei «efectiv». Plata în moneda țării de pe cursul sin momentul contractării. Art. 909 și 970 C. civ. și art. 47 C. com.

— Trib. Comerc. Hfov S. I: *Nicolae Feher & co. cu Maria Costescu* (Dacă, după ce un act autentic s'a executat integral, se mai poate cere nulitatea lui când e vorba de daune? Art. 1173 al. 1, 1174, 176 și 1191 al. 2 c. civ., legea din 4 Dec. 1916 și Decretul-lege 2790/916;

— Casația franceză 9 Febr. 1923 (Căi de fapt exercitate de bărbat asupra soției sale. Inadmisibilitatea dreptului de corecțiune a acestui din urmă asupra persoanei soției sale), cu o *Notă* de d-l profesor D. Alexandresco.

Anunțăm că s'a pus sub presă în editura *Curierului Judiciar*: **Cursul de drept comercial comparat**, ținut la Facultatea de Drept din București, cu studentii an. I de doctorat, de d-l Dr. C. A. Stoeanovici, suptintorul d lui Profesor Toma Stelian.

S'au cules și e în curs de tipărire toate cele 32 lectiuni ținute, în 10 fascicole. Volumul va cuprinde circa 300 pagini. Prețul Vol. 200 lei.

Se primesc abonamente la «Curierul Judiciar», Rahovei 5, București. Prețul unei fascicole de 32 pagini, lei 20 pentru studenți. Pentru provincie se adaugă 5 lei pentru porto postal recomandat. Nu se expediază decât contra cost mandat postal, notându-se pe verso «pentru Cursul de Drept comercial Stoeanovici, fascicola . . .».

DATORIILE PROFESIONALE ale AVOCATULUI

Expunerea d-lui avocat Vasile Toncescu în ședința dela 1 Măi 1924 a Congresului avocaților din Chișinău despre „Exercițiul profesiei în cadrul noiei legi a avocaților“

În Mai 1921, avocații după întreg cuprinsul României s'au întrunit la București în primul congres al tuturor avocaților români. Participau la congres avocați cari în mare parte nu se cunoșteau personal și mai înainte cu patru ani aparținuse la patru state. Chiar în timpul ținerei congresului ei erau guvernați de patru legi cari reglementau exercițiul profesiei de avocat, trăiau sub influența a patru medii sociale, dominați de patru mentalități.

În după amiaza zilei de 8 Mai 1921, când congresiștii au votat în unanimitate, în sala Curței cu juri transformată în sală de congres, proiectul legii pentru unificarea și organizarea corpului de avocați, în ochii multora dintre congresiști, străluciau lacrimile.

Erau lacrimi produse de bucuria și intensa mulțumire sufletească, că munca celor cari nici nu se cunoșteau înainte cu patru zile, dăduse roade bune fiind inspirați în lucrările lor numai de ideea că sunt avocați Români, și trebuie să aibă o lege unitară în statul național român. După aproape doi ani, acest proiect cu unele modificări, a devenit legea din 21 Februarie 1923.

A urmat imediat congresul dela Oradea-Mare, în care avocații gata la muncă, au alcătuit proiectul regulamentului legii.

Acest proiect a devenit regulamentul legii din 12 Octombrie 1923.

Astăzi suntem din nou adunați în congres pentru a lucra în vederea aplicării integrale a legii și regulamentului.

Trei nume de orașe sunt legate indisolubil de drumul parcurs, de opera realizată: București, centrul cultural, politic și economic al românismului, Oradea-Mare, pe pământul Ardealului la granița de a-

pus și Chișinău pe pământul scump al Basarabiei, la granița de răsărit.

Astăzi când lucrarea este terminată în liniile ei mari, când ea apare ca un tot organic, a venit timpul să punem în lumină caracteristicile legii și regulamentului legii pentru unificarea și organizarea corpului de avocați.

Și pentru că aceasta este necesar mai mult tinerilor avocați sau acelor care doresc să îmbrățișeze cariera noastră, îmi propun să expun exercițiul profesiei nu numai în cadrul noii legi, dar și în sfera mai largă a tradițiilor profesionale.

Félix Lionville în cartea sa *Paillet* ou *L'avocat* spune că : „Profesiunea noastră are la bază, din partea clienților o încredere absolută ; din partea noastră un devotament fără limită, o corectitudine nedesmințită, o delicatețe care să îndepărteze înfruntările sau bănuelile, o știință solidă, întinsă, variată.

Avocatul pentru a corespunde misiunii sociale trebuie, pe lângă o cultură generală solidă să cunoască bine știința dreptului“.

Pentru ca avocatul să aibă știința solidă a dreptului, indispensabilă în exercițiul profesiei, trebuie să fi studiat serios dreptul ca student.

Henri Robert, marele avocat francez, fostul decan al baroului din Paris, în cartea sa *L'Avocat*, spune următoarele cu privire la modul cum se învață dreptul în universitățile din Franța : „Facultatea de Drept are reputațiunea bine stabilită, dacă nu îndreptățită, de a nu prea încărca cu muncă pe studenții cari se înscriu.

Este adevărat că un examen de drept poate fi preparat în grabă, fără să fi urmat niciodată un curs, după lucrări rezumate special pentru uzul studenților, unde nu se găesc decât în esență chestiunile la cari au să răspundă la examen.

Dar studentul poate de altfel, dacă vrea, să învețe dreptul câte 10 ore pe zi, timp de trei ani, fără să piardă timp și fără să reușească să termine programul foarte vast al științei dreptului“.

Ceia ce este adevărat pentru Franța, este tot atât de adevărat și pentru România.

Și la facultățile noastre se învață dreptul după rezumate.

Să sperăm că profesorii vor avea voință și vor găsi mijloacele să împiedice acest rău.

Cu continuarea lui vom avea în viitor generațiuni slabe de juriști, și din această cauză se vor resimți : magistratura, administrația și baroul.

Un lucru este sigur, că acei cari vor să se destine avocaturii pentru a-și asigura un viitor cât de modest în barou, trebuie să învețe serios dreptul după a doua metodă despre care vorbește Henry Robert, după cursuri și tratate importante.

Pentru avocați dreptul constituie alimentul intelectual zilnic.

Dacă avocatul n'a învățat principiile generale solide în Universitate, cu greu le va învăța în timpul profesiei care îl absoarbe în mare măsură.

Principiile generale ale dreptului trebuie învățate în Universitate ; în timpul profesiei, — în anii de stagiu, — se învață numai aplicarea lor.

Avocatul trebuie să cunoască principiile generale precis, clar și sigur, căci el trebuie să le mânuiască, și să le înlănțuiască cu ușurință, limpezime și siguranță, aplicându-le pentru a soluționa diversele probleme ce i se pun zilnic în carieră.

Desigur că avocatul continuă să învețe drept și în timpul profesiei, prin studiile necesare în procesele ce este chemat să susțină.

În timpul profesiei avocatul trebuie nu numai să aplice principiile generale ale dreptului, dar să facă studii și cercetări serioase în doctrină și jurisprudență pentru a desvolta anumite chestiuni, a crea argumente de drept pentru susținerea sau combaterea unei teorii, a putea face cele mai subtile distincțiuni și a pătrunde în toate ascunzișurile dreptului.

Studiile acestea dezvoltă cunoștințele generale, largesc orizonturile juridice ale avocatului, îl fac capabil să pătrundă în cele mai ascuțite fineți ale dreptului, să creeze uneori teorii noi, să adauge la argumentele date altele noi, îi dau ușurință și precizie în înlănțuirea principiilor generale, dar aceste studii nu se pot face decât de aceia cari stăpânesc obiceiul cercetărilor prin marile tratate și colecții de jurisprudență și *cari cunosc principiile generale*.

Legea cea nouă a luat cea mai bună măsură de alege între licențiații cari bat la ușa baroului : *examenul*.

Prin examenul de intrare în barou pe care-l ordonă legea, sper că vom reuși spre binele general să oprim dincolo de porțile baroului pe cei neîndeajuns pregătiți, pe cei ce în facultate au învățat dreptul numai după rezumate.

Și aceasta va fi nu numai în interesul justițiabililor, dar chiar spre binele tinerilor cari nu vor putea pătrunde în barou.

Este mai bine ca o carieră frumoasă, să nu ademenească tinerii cu marile ei perspective, ci din vreme să dea la o parte pe cei ce nu posedă însușirile necesare succesului, pentru ca dânșii croindu-și altă cale să nu devină niște ratați în viață cu bătrâneți grele, din cauză că s'au trezit la realitate prea târziu atunci când n'au mai putut îndrepta nimic.

Pe lângă cunoașterea solidă a științei dreptului, avocatul mai trebuie să aibă și alte cunoștințe, unele cu caracter general, o cultură vastă științifică și literară, altele cu caracter special, practică profesională.

Avocatul pe lângă cultura generală și juridică, trebuie să mai aibă ceia ce noi numim *spiritul afacerilor*.

Tinerii avocați trebuie să știe că avocatul se formează singur, prin munca și voința lui. Dela maestri pot lua exemplele cele bune, pot împrumuta unele obiceiuri profesionale, învața cum să studieze și să formeze dosarele, dar ca avocați se vor forma singuri, muncind, învățând, profesând.

Marele D'Aguesseau a spus despre avocat : „O profesiune în care a-și crea o bună situațiune și a-și face datoria este unul și același lucru, unde omul este singurul autor al ridicării lui“.

În popor există credința că pentru a fi bun avocat se cere o singură calitate : să posezi ușurința de a vorbi.

Talentul oratoric, darul vorbirii, sunt desigur calități necesare pentru avocați.

Pentru a forma un bun avocat trebuie însă și o mulțime de alte însușiri.

S'au văzut avocați buni cari nu vorbeau frumos. Dar nu s'au văzut avocați buni, cari să fi avut numai darul vorbirii și să fi fost lipsiți de toate celelalte însușiri indispensabile avocatului.

Marele Henri-Robert, care se poate mândri cu talentul său oratoric, spune : „Să nu avem încredere în ușurința de vorbă pe care studii serioase n'au precedat-o, n'o susțin și n'o alimentează. Ea va putea da la început succese strălucite, foarte promițătoare, dar totul va fi o simplă aparență.

Amețit de primele succese ușoare, avocatul care

se va întemeia numai pe ușurința de vorbă pentru a reuși, nu va merge departe. Dacă nu muncește scriind pentru a-și forma stilul, dacă nu-și va îmbogăți memoria, dacă nu-și va mări fără încetare cunoștințele prin observațiune, reflexiune, conversațiune și mai ales citire, el va cădea repede în banalitate și apoi în sterilitate intelectuală" (1).

Creerul este singurul laboratoriu al avocatului.

Clientul intră în birou și uneori emoționat, alte ori îngrijorat, în totdeauna preocupat, își spune păsul, confuz, reliefând ceea ce este subiectiv, omițând de cele mai multe ori faptele importante, pierzându-se în detalii, nevăzând nici odată acel nod gordian menit să deslege cauza. Din această confuziune, avocatul trebuie să facă aluatul unui proces, care să se dezvoltă normal, cu cele mai bune șanse de succes. El trebuie să clarifice totul, să facă lumină din întuneric. Pentru aceasta trebuie să citească cu atențiune actele, să le claseze să le adnoteze. Să clarifice faptele, să dea la o parte tot ceea ce nu este necesar, să întrevadă faptele și actele ce-i va opune adversarul, să le stabilească cu mintea lui nu numai după spusele și actele clientului, dar după cum vor fi stabilite în justiție pe baza probelor legale ce se vor instrumenta. Apoi faptele stabilite, dacă proba lor legală este sigură, sau diversele ipoteze în privința stabilirii lor întrevăzute dacă există mai multe perspective referitor la probarea lor în justiție, trebuie să le introducă în vastul angrenaj al dreptului.

Dacă rolul avocatului în ceea ce privește faptele, se mărginește mai mult la un rol analitic, toată puterea lui de creațiune apare atunci, când este vorba de a fixa chestiunea în drept.

Faptele sunt de o parte,—dreptul complicat, compus din o complexitate de legi asupra interpretării cărora sunt controverse cu miile, stă mut pentru necunoscătorii lui, de altă parte.

Avocatul printre aceste multiple legi și mii de controverse, trebuie să vadă chestiunea de drept potrivită faptelor, astfel cum sunt sau pot să fie dovedite în justiție în fiecare speță în parte.

De multe ori, grație experienței sau schinteei geniale, avocatul vede imediat soluțiunea problemei.

Pentru a deslega însă multe chestiuni delicate, cei mai de seamă avocați, cu practică îndelungată, cu talent recunoscut, cu solipiri geniale, au nevoie de multă reflexiune și chiar de studii serioase.

Odată problema soluționată în fapt și în drept, urmează pentru avocat o a treia muncă: Controlarea în doctrină și jurisprudență a chestiunii de drept astfel cum a întrevăzut-o.

Și aci vine partea de control pentru fiecare avocat asupra lui însuși.

Nu mai cel ce a avut ocaziunea să-și vadă părerea sa personală într'un anumit caz, confirmată de mari autori sau de jurisprudențele instanțelor superioare, știe ce satisfacțiune înaltă de ordin sufletesc are avocatul care își vede astfel confirmată părerea.

Răsplata materială, menită să rămână ascunsă în mintea lui, produsă în cadrul liniștit al cabinetului de lucru sau al bibliotecii, ale cărei senzații întrec în intensitate bucuriile celor mai mari recompense materiale și poate chiar succesele sgomotoase raportate la bară.

Această confirmare încheie prima parte a muncii depusă de avocat în biroul și biblioteca sa, necunoscută de cei ce n'au trăit în apropierea vre-unui avocat.

După fixarea chestiunii în fapt și în drept, planul luptei se poate concepe, acțiunea poate porni.

Importanța litigiului nu îngreunează procesul, dar îl îndârjește.

Procese mici pot fi tot așa de grele ca și cele mari. Faptele sunt fapte, chestiunile de drept sunt aceleași, complexe, controversate.

Pentru pornirea unei lupte judiciare, la procesele mari ca și la cele mici, trebuie aceeași competență, aceeași muncă, același studiu devotat și luminat.

Prima datorie a avocatului este să dea clientului sfatul cel bun și dacă întrevede posibilitatea unei păci să lucreze temeinic pentru împăcarea părților.

Avocații câștigă din procese dar nu trebuie să înventeze procese, nici să creeze procese cu orice preț pentru a câștiga.

Dacă pacea nu este posibilă, trebuie formulată acțiunea și intentat procesul. Acțiunea este rezultatul lucrării dificile de analiză și creațiune descrisă, care reclamă o deosebită competență.

Procesul odată intentat, trebuie condus după toate regulile strategice și tacticei juridice.

Pentru a formula acțiunii și conduce procese, avocatul trebuie să stăpânească în mod desăvârșit *spiritul afacerilor*.

Acest spirit al afacerilor, această vedere clară a avocaților nu se învață la școală, nici nu descinde asupra noastră prin naștere sau într'altfel — ea se formează la Palatul Justiției prin practică și muncă zilnică.

Tinerii avocați pentru a-și putea apropia acest spirit al afacerilor, trebuie în primii ani ai stagiului să se destine studiului special și arid al proceselor.

Să vină în contact cu clienții, să dea consultațiuni, să redacteze acțiuni, să pledeze, să frecventeze grefele și arhivele, să trăiască în acel laboratoriu care consumă atâția nervi, unde avocatul își petrece o mare parte din viața sa, la palatul justiției unde domrește o atmosferă specială, se desfășoară o mare activitate grăbită în săli, coridoare, grefe, arhive și săli de ședință.

După intentarea acțiunii, activitatea avocatului se împarte între biroul său și palatul justiției, căci începe lupta judiciară care se desfășoară la palatul de justiție și se conduce din biroul avocatului, sediul statului major.

Luptă grea, care formează partea frumoasă a carierei, creiază reputațiunea avocatului care prin pledoariile rostite în public își exteriorizează calitățile.

La bară se produce încetul cu încetul distrugerea celor nepregătiți, ca și ascensiunea înceată dar sigură a celor chemați. Avocatul în formarea reputațiunii lui parcurge trei etape, în afară de cea a noviciatului și debutului.

Avocatul începe să poată soluționa în drept diverse chestiuni. La operațiunea de control, aceste soluțiuni încep să fie confirmate de doctrină și jurisprudență, în lupta grea dela bară avocatul repurtează succese.

Prima etapă : Avocatul se confirmă, câștigă încrederea în el însuși.

Succesele judiciare sunt din ce în ce mai dese, avocatul este apreciat de colegi și de magistrați, reputațiunea sa rămâne însă închisă în zidurile palatului de justiție, într'un cerc strâns de clienți cari au putut aprecia personal calitatea avocatului, între colegi și magistrații cari l'au auzit pledând.

A doua etapă : Este un avocat confirmat. Succesele sunt foarte dese, reputațiunea străbate afară din

1) L'avocat, pag. 29.

palat, valoarea este unanim recunoscută, renumele format, cuvântul său câștigă greutate, avocatul a devenit un „mare avocat“.

A treia etapă : Sunt avocați cari nu es din prima etapă, cei mai mulți rămân în a doua, foarte puțini se ridică până la a treia, pentru atingerea căreia pe lângă însușirile deosebite necesare avocaților, se mai cere o inteligență vie și un talent dozebit.

În prima etapă lupta este grea, desamăgiriile curg, trebuie mult curaj pentru parcurgerea ei.

În a doua, situațiunea materială este asigurată, recompensa morală considerațiunea în societate câștigă.

În a treia avocatul are bogăția și gloria.

Henri Robert spune că avocatul care pledează obicinuit la Curtea cu juri trebuie să-și refacă în fiecare zi situațiunea. Acesta este un adevăr pentru toți avocații. Ei își fac și refac situațiunea în fiecare zi, dar o pot și compromite zilnic.

De câte ori avocatul nu este nevoit să pledeze o afacere care nu se aștepta să fie judecată, în timp ce cea minuțios studiată se amână.

Nimic nu îngreunează mai mult munca avocatului ca amânarea procesului. O amânare pentru el echivalează de cele mai multe ori cu un studiu inutil de câteva ore, care va trebui repetat la viitorul termen.

D. Lionville spune că, prepararea pledoariei consistă în două lucruri : *studiul afacerii și nota pledoariei.*

Studiul afacerii în vederea pledării procesului se face în același mod ca și în vederea formulării acțiunii, dar este mult mai amplificat și mai documentat.

La formularea acțiunii avocatul prin studiul doctrinei și jurisprudenței, nu urmărește decât întărirea convingerei sale.

La pregătirea pledoariei avocatul trebuie să adune materialul, să coordoneze și să creeze argumentele necesare pentru a convinge și câștiga adesiunea judecătorilor la părerea sa.

A te convinge singur este mult mai ușor decât să convingi pe alții; de multe ori intervine autosugestia sau sentimentalismul, cei doi mari dușmani ai buneii judecări.

Paillet, marele avocat, dat ca prototip al genului, făcea note de pledoarii, așa de dezvoltate și explicite că un om obicinuit în afaceri le putea înțelege perfect și în același timp erau așa de puțin închegate că verbul putea găsi în focul pledoariei, intercalațiunea spontană a nouilor dezvoltări (2).

După Henri Robert, în sec. XVI, se recomandă avocaților să pledeze *sincer, scurt, elegant.*

Această recomandare n'a încetat de a fi bună.

Lionville laudă astfel pe contemporanul său Paillet în cartea sa „Paillet ou l'Avocat“ :

„Paillet era clar, scurt, metodic, toate părțile pledoariei sale mergeau la scop, el lumina, convingea, persuadea“.

Henri Robert mai adaugă o caracteristică necesară avocatului la bară :

„Nu trebuie să caute să seducă publicul care îl ascultă, dar să convingă pe judecătorii cari îl judecă“.

Pentru a fi perfect, avocatul trebuie să întrunească și calitățile oratorului, să stăpânească arta de a povesti, a descrie, a place, a emoționa, a cuceri și domina auditoriul.

Pe lângă aceste calități superioare, avocatului se cere și foarte multă muncă.

Pentru a descrie energia ce consumă un avocat în orele petrecute la Palatul Justiției, mă refer la cartea „L'avocat“ a d-lui Henri Robert, pag. 55 :

„Ori unde ar pleda, chiar dacă ar pleda înaintea aceleiași secțiuni, oboseala este aceiași.

„Încordarea spiritului, consumarea nervilor și sforțarea fizică produsă de o pledoarie pronunțată îndată după masă, în atmosfera viciată supra încălzită a sălilor de ședință, pune la contribuție puterea și sănătatea avocatului mult mai mult decât își pot imagina cei ce n'au practicat nici odată viața de barou.

„Suspendările de ședință făcute pentru a da un moment de odihnă magistraților și avocaților nu dau totuși acestora nici cel mai mic repaos.

„Ei găsesc în adevăr în sălile și culoarele palatului, confrăți, avuei, clienți cari vin pe rând să le vorbească de diverse afaceri și cu cari ei pot să discute imediat orice afacere, intrând de îndată în fondul ei.

„Toate dosarele pe cari un avocat le are clasate în dulapul său trebuie să le aibă clasate și în cap. Singura amintire a două nume, trebuie să fie suficientă pentru a evoca întreaga afacere cu toate amănunțele ei.

„În orice moment, la hasardul întâlnirilor el trebuie să fie gata să răspundă la toate chestiunile privitoare la ori care din dosarele aflate în posesiunea sa“.

Plecăt din Palat, acasă, îl așteaptă altă muncă, clienți de primit, corespondență de citit sau de expediat, care abia îi lasă timpul să mănânce.

D. F. Lionville spune că „Paillet după ce și-a terminat strălucitele sale studii s'a gândit că probitatea sa de avocat îi ordonă nu numai să examineze cauzele, când ele îi vin, dar încă, și înainte de toate, să se pună personal în măsură de a le examina serios.

A judecat deci că cunoașterea literelor, știința aprofundată a dreptului, nu sunt suficiente pentru a conduce procesele. În consecință, atunci când întru-nea condițiunile să intre triumfal în Barou, Paillet a intrat să facă practică în biuroul unui avoue.

Aci el a învățat procedura, familiaritatea dosarului, posibilitatea de a conduce singur un proces, mijloacele de a repara greșelile într'o acțiune greșit începută, *într'un cuvânt știința afacerilor“.*

Știu că sunt și azi tineri cari după ce termină studiile, deși se înscriu în barou, nu iau răspunderea unei afaceri, decât după ce prin practică de câțiva ani au siguranța că o vor putea duce la bun sfârșit.

Dar caracteristica timpurilor noastre este graba, viteza în locomoțiune, viteză la studii, precipitare în carieră.

Licențiații în drept dela Universitate vor să treacă direct în barou ; doctorii în drept, cari ne vin din țări străine, sunt mai grăbiți, — dela gara de Nord, când vin în București, vor să descindă direct la universitate, profesori.

Este în interesul general ca această grabă să fie temperată. Legea cea nouă cuprinde dispozițiuni fericite în această privință. Ea a împerechiat examenul de intrare în corp, cu un stagiul efectiv și prealabil de trei ani. Astfel, prin examen nu se controlează numai dacă acel ce dorește să fie avocat are cunoștințele teoretice necesare, dar și dacă a făcut stagiul efectiv în timpul căruia și-a câștigat știința afacerilor, dacă poate să conceapă și să conducă o luptă judiciară, să formuleze o acțiune, într'un cuvânt, dacă a devenit avocat.

Și pentru că nu este destul să obligi pe cineva să facă practică, dar trebuie să-i dai și posibilitatea, legea prevede că stagiul se poate face pe lângă asistența judiciară, prevede creiarea de seminarii juri-

2) Lionville, Cartea citată.

dice pentru stagiar, iar regulamentul dă dreptul stagiarii să facă un an din cei trei de stagiu la instanțele judecătorești și parchete.

Pe timpul lui Paillet era aproape desonorant pentru un avocat de a pretinde să câștige la Palat înainte de 40 ani.

Azi însă, timpurile s'au schimbat, și precum foarte bine spune Henri Robert „Marii avocați cari primesc în birourile lor stagiar, trebuie să-și reamintească că debuturile sunt grele pentru tineri, primele onorarii câștigate sunt cele cari fac mai multă plăcere — și trebuie să adaug — și cari sunt mai bine venite. Printr'un bun tratament maestrul câștigă recunoștința profundă, devoamentul, inima, și-și atașează personal pe stagiarii lor” (3).

Legea și regulamentul pune obligațiune consiliului baroului să mijlocească repartizarea și echitabila remunerare a stagiarii la birourile avocaților.

Îndeplinindu-și această obligațiune legală cu toată delicatețea necesară, membrii consiliilor barourilor își vor face datoria și vor câștiga dragostea tinerilor lor confrăți.

Conform legilor în vigoare din întreaga Românie dinaintea de 1923, numai avocații puteau apăra pe alții înaintea instanțelor judecătorești. Aceasta a fost și este starea legală din toate țările civilizate, unde numai avocații au dreptul să asiste pe alții în justiție. Prin asistarea în justiție să înțelege nu numai pledarea, dar și redactarea acțiunilor și conducerea proceselor — și acolo nimeni nu s'a gândit și n'a spus că aceasta se poate numi monopol.

Interesul general al omenirii cere ca oamenii să se specializeze și fiecare în specialitatea lui, să lucreze cu mai multă pricepere spre bunul mers al societății.

Dreptul exclusiv al avocaților de a apăra în justiție este un atribut natural al competenței.

Recunoașterea acestui drept, adevărat rol social, numai avocaților, pregătiți special pentru a-l îndeplini, este atât de necesară bunului mers al societății, încât istoria ne învață că atingerea lui a produs în totdeauna mari turburări sociale.

Tiranii cari au stăpânit anumite țări, venind în conflict cu avocații, totdeauna independenti, în mai multe rânduri le-au ridicat dreptul să apere numai ei în justiție.

În totdeauna turburările sociale rezultate din atingerea dreptului exclusiv al avocaților, au fost așa de mari încât însăși tiranii, dușmani declarați ai avocaților, puși în fața nemulțumirii generale, au fost nevoiți să revină și să le recunoască în integritatea lui dreptul exclusiv de asistență în justiție.

Un caz celebru ilustrează importanța socială a rolului avocatului și necesitatea imperioasă a exclusivității dreptului său.

Henri Robert îl descrie astfel (4) :

„La 2 Septembrie 1790, un decret relativ la costumul judecătorilor se exprima incidental astfel relativ la avocați :

„Oameni de legi înainte numiți avocați netrebuind să formeze nici un ordin nici corporație, nu vor purta nici un costum special în îndeplinirea funcțiilor lor”.

„Câteva luni în urmă un decret din 15—16 Decembrie 1790 permitea împriecinătorilor să se apere singuri sau să întrebuinteze un apărător oficial”.

Nici o calitate de capacitate, de moralitate, de pro-

bitate sau de știință nu era cerută pentru a fi apărător oficial. Nu era nevoie decât de un certificat constatator că purtătorul *era bun patriot*.

Se știe ce însemna aceasta în acea epocă ! Iată libertatea mult dorită ! Legea sacră a naturii și a justiției, după cum spunea cu elocința sa Robespierre.

Resultatul se cunoaște îndeajuns.

A fost mulțimea samsarilor de afaceri veroase, a certărilor cu justiția, a foștilor notari veroși, a decăzuților vicioși, alungați de portărei și de procurori, cari au năvălit în Tribunale.

Lăcomia, neștiința, grosolanția, manoperile necinstite, fraudă domneau în Palatul justiției ca stăpâne.

Consilierul de stat Thibaudeau ne-a lăsat un tablou impresionant, descriind pe acești apărători oficioși abătându-se asupra Palatului ca un nor de oameni necunoscuți cari se luptau pentru cliențelă cu o desgustătoare lăcomie, *exploatănd procesele ca o ramură de comerț, și adeseori dând faliment, dispărând cu onorariile*.

Merlin într'un raport adresat Directoratului, conchidea astfel în 1795, după 5 ani de experiență : „justiția a rămas fără sprijin și justițiabili fără justiție”.

Napoleon dușmanul avocaților s'a grăbit, în interesul general să restabilească ordinul lor.

În Franța avocații nu numai că sunt singuri cari pledează, dar numai ei pornesc procesele iar avueii se ocupă cu introducerea lor în justiție și cu conducerea lor.

Aceiași era situațiunea legală înaintea legii din 1923 din țările cari s'au unit cu Vechiul Regat în 1918, unde numai avocații aveau dreptul să intenteze acțiuni și să le conducă.

Legea cea nouă a avocaților fiind o lege de unificare, trebuia să țină seamă de legislațiunea în vigoare în țările unite și a înscris principiul că la Tribunale numai avocații au drept să intenteze acțiuni.

Aceasta este nu numai o măsură bună, ca una de unificare, dar și ca o lege care face un pas înainte pe calea progresului.

Măsura este de protecțiune pentru justițiabili pentru a-i scăpa de plaga samsarilor veroși al căror amestec în justiție produce tabloul desgustător descris cu mână de maestru de un înalt magistrat.

Regret că nu s'a înfins măsura și la judecătoria pentru ca acolo acțiunile să fie făcute sau de avocat sau de stagiarii judecătoriei.

Acțiunea, lucrarea cea mai grea, cea de creațiune care pune la încercare valoarea personală a avocatului, în momentul redactării, căreia omul de legi trebuie să întrevadă desfășurarea întregului proces, pentru a cuprinde în acțiune tot ce este necesar succesului și a preîntâmpina toate obstacolele, nu putea fi lăsată la voia întâmplării pe mâna samsarilor.

Paillet, în studiile de drept făcute cu constință severă, de și avea dreptul să intre în barou și astfel să pornească procese, nevrind să ia asupra sa sarcini despre cari nu putea răspunde, a intrat în biroul unui avue pentru a învăța cum să redacteze o acțiune și să conducă un proces.

Și noi azi, după 100 ani, cu legi mai complicate și mai variate, am fost acuzați că ne-am înscris în lege un monopol, când am prevăzut în legea cea nouă ceia ce în alte țări există de secole, că numai avocații trebuie să redacteze acțiuni, apeluri, recursuri, etc., înălțurând astfel pe samsari dela orice amestec în sanctuarul justiției.

O pledoarie rea la prima instanță se poate îndreptă în apel, o acțiune rău pornită poate să compromită definitiv drepturile părții.

3) L'avocat pag. 81.

4) L'avocat, pag. 105.

Legea noastră n'a înscris deci un monopol, dar un drept natural al competenței nu în interesul avocaților, ci în interesul general, pentru ca, precum foarte bine spunea Merlin, justițiabilii să nu rămână fără justiție.

Că această măsură nu este în favorul avocaților, rezultă din toate dispozițiunile legii.

Legea organizează o asistență judiciară, fără restricțiuni, fără acte de sărăcie. Oricine va fi considerat că merită asistența judiciară, va avea sprijinul Baroului.

Tradiția baroului este însă că asistența judiciară gratuită nu se împarte numai la biroul Asistenței din Palatul de justiție, dar în biroul fiecăru avocat.

Care este oprosul de soartă, cu averea compromisă, cu onoarea ultragiată, cel lovit în mod arbitrar în libertatea lui de un act al guvernelor tiranice, care să nu fi avut apărător în justiție, desinteresat, dar credincios?

Legea mai declară pe avocat răspunzător de actele sale, nu numai disciplinar înaintea consiliului baroului, dar și responsabil civil, cu averea sa, față de de clientul căruia prin greșală i-a pierdut bunul.

Pentru ca răspunderea sa să fie reală, trebuia ca și lucrarea întreagă dela început până la sfârșit să aparțină avocatului și numai lui, căci altfel avocatul ușor va putea să înlăture răspunderea asupra celui ce a formulat acțiunea.

Avocatul în exercitiul profesiei pe lângă calitățile de cultură, practică și muncă, mai trebuie să aibă și înalte însușiri morale și să respecte reguli tradiționale, menite să asigure păstrarea nivelului moral și să garanteze pe justițiabili contra tuturor înclinărilor spre rău.

În legislațiunea noastră până azi datorii profesionale ale avocatului n'au fost înscrise în nici o lege sau regulament. Ele formau codul nescris dar respectat al Baroului român, mostenit prin tradiție dela înaintașii noștri, dela barourile vechi, cu reguli profesionale de înaltă morală bine fixate.

Consiliile de disciplină, spre onoarea baroului român, au sțut să facă să se respecte acest cod nescris, tradițional, menținând sus bunul renume al baroului.

Legea cea nouă și regulamentul ei a inovat în această privință, a sintetizat în articole de lege și regulament principalele îndatoriri profesionale și de bună colegialitate.

De acum înainte tinerii stagiari și avocați nu mai trebuie să învețe regulile profesionale dela înaintașii lor în profesie, — le găsesc înscrise în lege și regulament.

Pentru a arăta în ce spirit au lucrat autorii legii și regulamentului sunt nevoit să citez câteva articole.

Prima datorie profesională a avocatului este să nu scoboare prestigiul cornului și demnitatea sa personală, căutând să-și facă clientela prin mijloace forțate. Clientii trebuie să vină la avocați nu avocații să caute clientii.

Legea prin art. 44 prevede că : *E oprit avocaților a întrebuinta pentru dobândirea clientelei mijloace incompatibile cu demnitatea profesiei de avocat.*

Regulamentul dezvoltă în art. 45 astfel acest principiu : „Căutarea clientelei prin orice mijloace sau reclamă este interzisă avocaților, fie că aceasta o face direct avocatul sau o persoană străină în folosul său. Ei pot anunța prin ziare sau la domiciliu numai numele, pronumele, calitatea de avocat sau avocat stagiar, titlul de știință și orele de consultațiuni.

În ziare aceste anunțuri se vor publica numai de trei ori, în cazurile când sunt necesare din cauza unei schimbări intervenite în viața avocatului. Pe scrisori, dosare, hârtii de cancelarie sau corespondență pot să imprime numele, pronumele, calitatea de avocat sau avocat stagiar și adresa, nu însă alte titluri: ca fost magistrat, etc.“.

Urmează apoi în regulament o serie de articole redactate în același spirit :

Art. 46 : „Avocații nu trebuie să-și împartă onorariile cu alte persoane decât cu confratii cu cari au colaborat, și nu pot să dea sau să promită comisioane intermediarilor“.

Art. 47, al. final : „Avocatul care pentru a atrage clientela face oferte de serviciu justițiabililor sau întrebuintează un mijlocitor remunerat, sau cu promisiunea de a fi remunerat, fie din partea clientului, fie din partea sa, va fi pedepsit cu suspendarea până la un an pentru prima oară, în caz de recidivă cu eliminare din Corp“.

Pentru a nu da loc la bănueli, avocații trebuie să evite cel mai mic contact cu samsari de procese recunoscuți; în acest sens prevede următoarele regulamentul în Art. 49 : „Este interzis tuturor avocaților să aibă raporturi cu persoane cărora li s'a interzis accesul în împrejurimea sau localul instanțelor judecătorești, precum și cu cei condamnați pentru delictul prevăzut de art. 45 și 53 din lege, neputându-i primi la birou nici vorbă cu ei“.

De asemenea art. 57 prevede că : „Este interzis avocatului să se prezinte înaintea unei instanțe pentru o persoană care nu l-a însărcinat cu procesul, afară numai dacă avocatul nu va fi invitat de magistrat să ia apărarea unei persoane lipsită de apărare“.

Art. 62 :

„Avocatul care reduce exercitiul profesiei sale numai la certificarea identității părților în acte redactate de alții sau la contrasemnarea acțiunilor, apelurilor, etc., precum și acela care va sta la instanțele judecătorești fără afaceri numai în așteptarea de a fi solicitat să certifice identitatea sau să contrasemneze, comite o gravă atingere a demnității profesionale“.

Avocații nu trebuie să exagereze onorariile. Legea prevăzând că avocați vor redacta actele autentice, apelurile, recursurile, etc. cuprinde în art. 39, dispozițiuni menite să asigure asistența avocatului cu onorarii rezonabile.

Articolul 39 din regulament dezvoltă astfel principiul din același articol al legii :

„Persoanele cari n'ar putea conveni cu un avocat asupra onorariului pentru redactarea unui act, unei acțiuni, unui apel, recurs, etc., se pot adresa decanului sau locțitorului său, care are dreptul să desemneze un avocat cu îndeplinirea acestui oficiu și să-i fixeze onorariul.

„Avocatul desemnat este dator să se mulțumească cu onorariul fixat de decan. *Neîndeplinirea acestei însărcinări atrage pedeapsa disciplinară.*

„Dacă toți avocații dintr'o localitate se sindicalizează și cer onorarii prea mari pentru redactarea actelor, decanul va supune cazul consiliului baroului, care va putea deschide acțiune disciplinară și decide ca să se afișeze în localul instanțelor judecătorești un aviz în care să se spună că dacă justițiabilii nu se pot învoi cu avocații pentru redactarea actelor, au dreptul să se adreseze decanului, care va delega cu redactarea actului din oficiu un avocat fixându-i onorariul“.

Una din principalele datorii ale avocatului este să aibă bune raporturi de colegialitate cu confrății.

Aceste raporturi pentru avocații cari profesează efectiv se transformă de cele mai multe ori într-o prietenie afectuoasă care păstrează în totdeauna caracterul colegialității.

Avocații trebuie să fie colegiali, sinceri, îndatoritori, prevenitori în toate raporturile cu confrății, în conducerea proceselor, în tratarea afacerilor, la bară, în concluzii, în consultațiuni și chiar în convorbirile particulare.

Colegialitatea trebuie să fie aceeași, indiferent de vârsta și de situațiunea confrăților. Față de confrății bătrâni, colegialitatea trebuie să fie însoțită de cea nuanțată necesară de respect datorit vârstei.

Orice ar avea un avocat contra unui confrate, este dator să desvăluiască numai decanului sau membrilor consiliului baroului.

O serie de articole din regulament urmăresc să asigure raporturile colegiale între avocați :

Art. 44. — Advocatul este ținut în raporturile sale cu magistrații, confrății și clienții, să observe cu scrupulozitate toate îndatoririle impuse de regulile și tradițiunile profesionale. Conduita privată a avocatului trebuie să fie conformă regulilor onoarei și delicatetei care caracterizează pe omul onest.

Art. 50. — Orice avocat înainte de a primi un proces sau o altă însărcinare este dator să se informeze dacă un alt confrate nu a fost în prealabil însărcinat cu acea afacere. Dacă el este angajat în locul unui alt confrate, înainte de a primi să presteze serviciile sale, trebuie să se asigure dacă confratele pe care îl înlocuește și-a primit toate drepturile. În cazuri urgente se va putea prezenta în instanță cu autorizațiunea decanului, va fi dator însă ca în urmă să înlesnească confratelui realizarea drepturilor sale.

Advocatul care va primi propunerea de a fi angajat alături de un alt confrate, nu va putea primi fără să obțină consimțământul acestuia ca să pledeze sau să rezolve împreună chestiunea.

Dacă în cursul unui litigiu avocatul are motive de a nu mai susține o cauză, este obligat să încunoștiințeze pe client în timpul oportun prin orice mijloace. Advocatul consultat sau solicitat de un confrate dintr-o localitate este dator să răspundă în cel mai scurt termen; îndeplinirea cererii confratelui este în cazuri de urgență obligatorie. În afacerile urgente, în caz de incompatibilitate, avocatul este dator să se adreseze unui alt confrate din aceeași localitate, avizând imediat pe colegul care l'a solicitat.

Art. 53. — În pledoarii, concluziuni și note, avocatul trebuie să se abțină dela orice atac personal sau dela orice aluziune care ar putea să atingă pe confratele său.

Art. 55. — Advocatul trebuie să refuze orice convorbire sau relație directă cu partea adversă și nu trebuie să cheme pe adversar niciodată la biroul său când acesta are avocat.

Este absolut interzis unui avocat să scrie direct unui adversar chiar înainte de începerea litigiului, afară numai dacă nu cunoaște cine este avocatul adversarului și acesta s'a adresat avocatului.

Toate comunicările trebuiesc făcute dela avocat la avocat sau în prezența avocatului adversar.

Advocatul trebuie să sfătuiască pe client în plină conștiință și să lucreze cu cel mai mare devotament pentru a-l face să triumfe, realizându-i dreptul.

Advocatul conștiincios, trebuind să lupte pentru variatele interese ale clienților, fatal își neglijează propriile interese, și aceasta este caracteristica adevăratului avocat.

Advocatul nu trebuie să angajeze procese pe cari nu le crede drepte, nici să susțină orice teorie riscată înaintea instanțelor judecătorești.

Odată ce-a susținut o anumită chestiune de drept, nu trebuie s'o combată în urmă.

Cuvântul avocatului trebuie să aibă greutate.

Advocatul să-și îndeplinească cu atâta sfințenie rolul său încât clientul care va pierde să fie convins că el si-a făcut datoria în plină conștiință.

Când avocatul nu-și face datoria pierde clientela, stima magistraților, a colegilor și considerațiunea generală în opiniunea publică.

Prin purtarea sa avocatul trebuie să înlăture cea mai mică bănuială că nu-și face datoria în conștiință.

Omul în societatea civilizată nu poate avea o satisfacțiune mai mare, decât a purta în totdeauna și față de oricine, fruntea sus, pentru că este curată.

Nici bogăția, nici gloria, nu egalează această satisfacțiune pe care o are numai omul curat.

Avocații pentru a merita acest nume, trebuie să fie imaculați în profesiune, în viața publică și privată.

Oamenii în adevăr conștiincioși au momente de reculegere când își scrutează trecutul; avocații cari la acest examen vor găsi că au încetat de a fi curați, să-și dea seama că din acel moment rămân avocați numai pentru că faptele lor nu sunt cunoscute Consiliului baroului.

Să nu uite însă că consiliile și ceilalți confrăți veghează și că nu iartă înfrângerea regulilor tradiționale ale corectitudinii profesionale.

Regulamentul inspirat din aceste tradițiuni a luat măsuri pentru ca exercițiul profesiunii să se facă într-o atmosferă senină și de încredere.

Art. 51 declară pe avocat responsabil față de client conform dreptului comun pentru toate actele sale.

Art. 54. — Advocatul datorează clientului său cel mai absolut secret pentru toate faptele sau actele comunicate. El nu poate nici să elibereze altcuiva actele ce i-au fost încredințate, nici să depună ca martor, spunând fapte privitoare pe clienții săi fără învoirea acestora.

Art. 56. — Advocatul nu trebuie să pledeze sau să dea consultațiuni contra aceluia căruia i-a dat sfaturi în aceeaș afacere.

Art. 60. — Advocatul nu poate nici direct nici indirect să cumpere drepturi litigioase sau de natură a da naștere unui proces. De asemenea nu va putea să devină achizitor al unor drepturi asupra cărora a fost consultat ca avocat.

Art. 61. — Advocatul nu va putea să se facă depozitar de acte străine, sume de bani sau valori cu obligațiunea de a le păstra și libera în anumite condițiuni.

Amnistia apără de pedeapsă, dar avocatul în ceia ce privește profesiunea sa nu poate fi amnistiat căci regulile profesionale trebuiesc respectate. De aceea legea în art. 87 prevede că avocatul condamnat definitiv la o pedeapsă infamantă, deși amnistiat, nu poate figura în barou.

Magistratura și baroul, sunt două instituțiuni surori; prima împarte justiția, a doua luptă pentru justiție; viața lor se desfășoară la oaltă, activitatea lor se deapănă în aceeași lucrare care este opera lor comună: dreptatea.

Ca două surori bune ele sunt datoare să se iubească.

La baza oricărei iubiri stă stima și respectul reciproc.

Avocații sunt datori să stimeze pe magistrați și să

respecte instituția lor magistratura, pentru a putea aspira și pretinde aceleași sentimente din partea magistratilor.

Regulamentul prin două articole 44 și 59 recomandă avocaților această purtare.

Precum foarte bine zice Henri Robert tinerilor avocați (5): „Aveți un privilegiu! acela de a putea pleda în justiție, în timp ce oamenii de afaceri nu sunt admiși.

Trebuie, pentru ca acest privilegiu să subsiste, ca el să fie justificat prin garanții excepționale de onoare, de cinste, de delicateță și de independență.

Regulele profesiei voastre au de obiect să vegheze la aceasta. Păziți-vă de a vă îndepărta de la ele. Căci dacă veți parveni la aceasta, prin ce vă veți mai deosebi, de toți acei cari usurpă titlul de avocat. Aceasta ar însemna sfârșitul profesiei voastre, al cărei rost de a fi și scop înainte de toate este consultarea, asistența în justiție și pledoaria“.

Legea cea nouă a realizat acest progres, ca întreaga lucrare de asistență în justiție să fie îndeplinită cu onoare, delicateță și competență, cu garanția regulilor tradiționale ale baroului.

Avocatul în profesia sa, precum foarte bine spune d. Lionville, nu află numai o muncă fără odihnă și reguli cari îi încătușează exercițiul profesiei, dar prin munca lui zilnică, în public, la lumina zilei, obține considerațiunea generală, un trai asigurat, demnitate adeseori, bogăția și chiar gloria câte odată (6).

În profesia noastră avem mai presus de toate independența și libertatea; independența de caracter și de situațiune; libertatea cuvântului și a scrisului.

Independența n'o avem numai noi avocații, dar o are, mai presus de noi, corpul din care facem parte.

Dacă legea cea nouă a atins perfecțiunea prin unele din dispozițiunile ei, de sigur că a realizat-o prin acelea cari desăvârșesc în modul cel mai absolut independența corpului.

Conform legii vechi, precum și legilor în vigoare azi în cele mai multe din țările civilizate, acțiunea disciplinară contra avocatului se judecă numai în prima instanță de avocați, în a doua instanță se judecă de magistrați, de Curțile de Apel și apoi de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Noua lege prevede judecata disciplinară numai de avocați, iar Consiliul superior de disciplină este compus din magistrați dela Înalta Curte de Casație și din avocați.

Prin crearea „Uniunii Avocaților din România“ s'a înființat un organ superior de judecată competente pentru tot ceea ce privește chestiunile profesionale precum și unul care reprezintă și întrunește aspirațiunile tuturor barourilor.

Această inovațiune a legii, care de sigur că va fi înscrisă în legislația altor țări, este naturală.

Cauza care a produs-o n'a fost lipsa de încredere în magistrați, din contră purtăm respect și admirăm pe magistrații noștri, cari cu onoare, sârguință, și cu devotament sunt la înălțimea datoriei lor. Dar este natural ca regulele profesionale și onoarea corpului să fie apărate de avocați și ca mustrarea să vină frăteste dela un camarad.

În timpurile moderne există tendința ca la toate corporațiunile profesionale, funcționari publici, privați, meseriași, comisiunile disciplinare de judecată să fie compuse din colegi.

Se impune deci să urmăm calea progresului, să desăvârșim independența Corpului de avocați.

Legea din 1923 desăvârșește independența baroului și din punctul de vedere al onorariilor avocaților.

În țările unite erau în vigoare, înainte de lege, tarife pentru onorariile avocaților întocmite de magistrați.

Era desigur o înfrângere a independenței Corpului.

Baroul francez n'a primit nici odată ingerința tribunalelor, nici a puterii executive în fixarea onorariilor. În această privință există un exemplu celebru. Dau descrierea lui după Henri Robert (7), Lionville și Loisel:

„În anul 1602 s'a întâmplat acest incident memorabil. Sully, celebrul ministru a lui Henri al IV-lea invitase pe primul prezident să reprime exorbitanța onorariilor avocaților.

Ocaziunea conflictului fu dată de ducele de Luxemburg, care se plânse direct regelui că avocatul său i-a cerut 1500 ecu pentru ca să-l apere în fața parlamentului. Suma în acea epocă era considerabilă.

Parlamentul în urma acestei plângeri dădu o hotărâre care impunea avocaților ordonanța de Blois din 1579.

Această ordonanță prescria că avocații trebuiau să dea o chitanță semnată pentru onorariul încasat și că cifra nu trebuia să depășească 30 livre.

Urmează o intervențiune inutilă a celor 24 avocați mai vechi, Mr. Duhamel, decanul, în cap, luând cuvântul în numele confrăților pentru a încerca să obțină revenirea parlamentului asupra hotărârei sale.

Parlamentul confirmă hotărârea, — avocații să se supună sau să se demită.

Noua adunare la care erau de față cei 307 avocați înscrisi pe tablou și în urma unei deliberări, cei 307 avocați, mergând doi câte doi, cu decanul în frunte s'au dus la grefă și au semnat renunțarea la titlul de avocat. La 21 Mai, la deschidere ședințelor, magistrații trimit în zadar să caute un avocat în palat. Imposibil de a găsi vre-unul.

Scena s'a repetat patru zile în sir, până ce Henri IV prin intervențiunea sa personală a pus capăt grevei printr'o formulă împăciuitoare, care împăca toate susceptibilitățile“.

Legea cea nouă, lege de unificare, a menținut principiul tarifului onorariilor minimale, dar a ținut să păstreze întreagă independența corpului și a investit cu alcătuirea lor un organ al corpului, *Comisiunea permanentă* a Uniunii avocaților.

Legea a făcut un pas mai departe: a prevăzut că în caz de conflict pentru onorariu între avocat și client, dacă onorariul n'a fost convenit prin buna înțelegere, instanța de judecată nu va aprecia onorariul, ci-l va fixa pe baza tarifului minimal.

În modul acesta legea atinge în întregul său idealul de independență al corpului.

Această independență aruncă și întreaga răspundere asupra noastră, ne impune o disciplină severă, o conștiință fără compromisuri, cinste desăvârșită și un mare curaj în împlinirea datoriei.

Curajul este indispensabil profesiei noastre.

Cei trei apărători ai lui Ludovic al XVI-lea, în plină teroare, pentru a impune judecătorilor revoluționari, cari aduceau sentințe de condamnare la moarte dar nu respectau dreptul apărării și a-i sili să-i lase să-și îndeplinească datoria, în urma unei deliberări, au început cu toții pledoariile cu aceste cuvinte:

„Aduc înaintea convențiunei adevărul și capul meu.

5) Henri Robert: L'avocat, pag. 104.

6) Henri Robert: L'avocat, pag. 104.

7) Henri Robert: L'avocat pag. 111.

Ea va putea dispune de unul, după ce va asculta pe celălalt“.

Acestea n'au fost cuvinte zadarnice; unul din apărătorii Regelui, Malesherbes, a plătit cu capul său onoarea de a-și fi apărat suveranul.

Tinerii juriști, cari vă destinați baroului, nu uitați nici odată că profesati o carieră veche, cu un trecut glorios și cu un prezent care trebuie păstrat la înălțimea trecutului, — iubiți-vă profesiunea !

Faguet spunea cu drept cuvânt : „Profesiunile vechi au o istorie, în care fiecare din noi intrăm când îmbrățișăm profesiunea, — o glorie la care noi participăm când exercităm profesiunea“.

Din aceasta rezultă un sentiment de demnitate și unul de emulațiune.

Congresele avocaților din România întregită au dat rezultate frumoase, pentru că s'au inspirat din aceste înalte sentimente, deasupra cărora a dominat focul sacru al unității naționale.

Acest exemplu de muncă bine chibzuită, de înălțare sufletească, care a înlăturat tot ceea ce era personal, regional sau ne-a putut despărți, pentru a reține numai ceea ce ne-a unit ca avocați, ca români și ca oameni de bine, — să ne fie călăuză în viitor.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 15 Mai 1922

Președinția d-lui OSCAR NICOLEȘCU, Președinte

M. Ghimbășanu cu Ministerul public

Decizia penală No. 1190

Martori. — Cerere de a se admite proba cu martori pentru a dovedi înzăpezirea trenurilor. — Respingerea ei ca inadmisibilă. — Exces de putere.

Inzăpezirea trenurilor poate fi dovedită atât prin martori, cât și printr'un certificat dela Direcția Generală C. F. R. și deci instanța de fond comite exces de putere respingând ca inadmisibilă cererea de a se admite martori pentru a dovedi acest caz de forță majoră.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Ticusianu, în susținerea recursului; pe d-l Procuror Al. Dem. Opreșcu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere. Denaturare de acte.

«Curtea respinge dovada cerută de mine pentru a dovedi forța majoră, aceea că neprezentarea mea în cererea de opoziție s'a datorat faptului înzăpezirii trenului. Argumentarea că am avut atâtea termene dela înregistrarea contestației este eronată, căci pentru prima oară s'a formulat cererea, când procedura s'a găsit îndeplinită în contestație».

Având în vedere că, din actele și lucrările din dosarul de fond, precum și din decizia atacată cu recurs, se constată că Tribunalul Covurlui, secția II, declarând amnestiați prin sentința No. 710/920, pe Vasile Andrei Buga, Dumitrașcu I. Costea, T. Munteanu, I. Ghimeș și G. Staicu, pentru delictul de zăbuz de încredere și tănuire reclamat de Matei Ghimbășanu, acesta a făcut apel împotriva sentinței Tribunalului, pe motiv că Tribunalul nu s'a pronunțat asupra despăgubirilor civile cerute de dânsul, că Curtea pe apel din Galați, secția II, căreia i s'a trimis apelul spre judecare, l-a respins ca nesusținut prin decizia No. 152/1920. I-a respins ca nesusținut, iar prin decizia No. 169 din 20 Decembrie 1920 a respins tot ca nesusținută și opoziția făcută în contra primei decizii; că în contra deciziei No. 169 Ghimbășanu

a făcut contestație, susținând că în ziua de 20 Decembrie 1920, când a avut loc judecarea opoziției, procedura nu a fost îndeplinită față de amnestiații Vasile Buga și Dumitrașcu Costea, și că a fost în imposibilitate a se prezenta ca să-și susție opoziția din cauza înzăpezirii trenurilor; că Curtea a respins contestația prin decizia 149/921, pe motiv că, întrucât pentru ziua fixată pentru judecarea opoziției, oponentul era regulat citat, el nu se putea prevala de nulitatea procedurii privitoare pe inculpați, singurii în drept să o invoace, și cari nu s'au prezentat și că proba cu martori cerută de recurent pentru a dovedi la acea epocă înzăpezirea trenurilor, nu era admisibilă, întrucât faptul acesta se pu'ea ușor stabili la timp cu un certificat dela Direcțiunea Generală C. F. R. mai ales, că judecarea contestației amânându-se de mai multe ori, contestatorul a avut destul timp să dovedească forța majoră aleasă, a înzăpezirii trenurilor;

Că, în contra acestor ultime decizii s'a făcut recursul de față;

Având în vedere că, prin motivul de casare expus mai sus, recurentul susține că prin exces de putere Curtea de fond i-a respins proba cu martori cerută pentru a dovedi cazul de forță majoră, a înzăpezirii trenurilor,

Având în vedere că, prin deciziunea supusă recursului, Curtea de fond declară că proba cu martori este admisibilă numai atunci când are a se dovedi un fapt pentru care partea care îl alegi a fost în imposibilitate de a-și procura un act scris;

Considerând că, în speță, recurentul invocând un caz de forță majoră, înzăpezirea trenurilor, acest fapt putea fi dovedit atât prin proba testimonială, cât și printr'un certificat al Direcțiunii Generale C. F. R.; că, dar, instanța de fond respingând dovada cu martori cerută de recurent, a comis un exces de putere;

Considerând că recurentul, tinzând prin apelul său la condamnarea inculpaților amnestiați la plata unei despăgubiri, avea interes să dovedească că a fost împiedicat printr'un caz de forță majoră să se înfățișeze înaintea Curții în ziua de 20 Noembrie 1920, că dacă ar fi fost prezinte, ar fi putut invoaca neregulata îndeplinire a procedurii cu privire la inculpații amnestiați citați, în contra cărora nu s'ar fi putut pronunța o condamnare la daune, în lipsa unei proceduri nefăcute conform legii;

Că, astfel fiind, motivul de casare expus mai sus este întemeiat și decizia atacată cu recurs urmează a fi casată, trimițându-se afacerea unei alte Curți de apel, spre judecarea contestației, fără a mai fi nevoie a se mai discuta și celelalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APPEL CONSTANȚA

Audiența dela 15 Mai 1922

Președinția d-lui D. ISTRATI, Președinte

Firma L. Bercovit cu H. Aescher.

Decizia comercială No. 6 *)

Opoziție. — Convențiune. — Executare. — Bonă credință. — Mărfuri. — Plata în monedă străină. — Lipsa clauzei «efectiv». — Plata în moneda țării. — De pe cursul din momentul contractării. Art. 909 și 970 c. civ. și art. 41 cod. com.

1. Potrivit dispozițiilor art. 909 c. civ. convențiunile legale au putere de lege între părțile contractante și potrivit dispozițiilor art. 970 c. civ. ele trebuiesc executate

*) Confirmată de Curtea de Casație prin decizia No. 84/923 publicată în «Curierul Judiciar» No. 14/924, pag. 220.

de parte cu bună credință. La încheierea unei convențiuni părțile contractante au însă în vedere o sumă de împrăjuri care le privește a face calculul avantajelor și dezavantajelor pe care le crează reciproc atunci când părțile contractează, iar nu când își execută obligațiunile, cari pot fi ruinătoare pentru partea care și o execută din cauza urcării prețurilor mărfurilor și scăderii valutei.

2. Conform art. 41 cod. com. plata trebuie făcută în monedă străină arătată în contract, dacă convențiunea poartă clauza «efectiv» sau alta asemănătoare, chiar dacă n'ar avea cursul legal sau comercial, căci prin convențiune părțile au derogat de la lege.

Prin urmare, în speță, firma oponentă convenind a face plata în cek franci elvețieni la cursul de la data când părțile au contractat, însă intimatul părât a refuzat, consecințele refuzului îl privesc iar fiindcă în convențiunea dintre părți nu se prevede clauza «efectiv», oponenta poate să se elibereze făcând plata în moneda țării pe cursul din momentul când părțile au contractat (anul 1919).

Oponenta. Banca Bercovici prin avocat D. Neagu intimatul H. Aescher prin avocat I. Trembinschi.

Curtea

Asupra opozițiunii introdusă de firma L. Bercovitz societate în nume colectiv, cu sediul în București, în contra deciziunii Comerciale No. 28 din 11 Aprilie 1921 a Curței de Apel S. IV București, opozițiune trimisă în judecata acestei Curți în urma casării deciziunii Comerciale No. 37/921 a Curței de București S. IV de către Inalta Curte de Casație S. III prin decizia No. 1316 din 30 Noembrie 1921;

Având în vedere că prin deciziunea No. 37 a Curței de Apel București s'a respins ca nefondată opozițiunea făcută de firma Bercovici contra deciziunii No. 28 a S. IV București prin care numita firmă era obligată să plătească reclamantului H. Aescher suma de franci elvețieni 154339 și 68 centime cu dobânda legală dela 11 Octombrie 1919 până la achitare plus 10000 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere actele aflate la dosar, desbaterile urmate și ascultând pe oponent în susțineri și pe intimat în obiecțiunile sale;

Având în vedere că se constată că firma comercială Bercovici a cumpărat dela reclamantul H. Aescher 4800 perechi ghete bărbătești Md. 5160 box calf negru a franci 43 și 1200 perechi ghete de copii md. 7052 box calf negru a franci 29 cu condițiune ca predarea să fie promptă, din care o parte să fie expediată cu primul tren de marfă elvețian și restul cu trenul următor iar plata să se facă după primirea mărfii la București pentru cantitățile furnizate și în franci elvețieni, socotit a 3 lei și 10 francul și într'un cek asupra Schweitzerischer Bankverein din Zurich;

Având în vedere că în urma acestei convențiuni reclamantul H. Aescher cu scrisoarea din 11 Octombrie 1919 împreună și cu factura a furnizat părții firme Bercovici 4670 perechi ghete elvețiene în valoare de 184010 franci elvețieni care însă recalculați conform scrisoarei din 4 August 1919 se reduce numai la suma de franci elvețieni 154339 și 68 centime pe care sumă părâta nu i-a achitat-o până azi;

Având în vedere că față de actele prezentate de apelantul reclamant, apelul și acțiunea devenind fo date Curtea de Apel București prin deciziunea Comercială No. 28 din 11 Aprilie 1921 în lipsa firmei Bercovici, reformând sentința apelată No. 705 a Trib. Ilfov secția comercială a obligat pe firma Bercovici să plătească apelantului H. Aescher suma de 154339 și 68 franci elvețieni cu dobânda legală dela 18 Octombrie 1919 data predării mărfii până la achitare;

Având în vedere că firma Bercovici la 29 Aprilie a declarat opoziție în contra deciziunii No. 28 din 11 Aprilie 1921 pe motivul că obiectul procesului era predarea unui cek asupra băncii Schweitzerischer Bankverein din Zurich Elveția pen ru anumită sumă, cum s'a susținut în tot cursul procesului, Curtea însă îl condamnă la plata sumei efective în franci elvețieni;

Având în vedere că pricina fiind dedusă din nou în discuțiune prin opozițiunea firmei Bercovici, Curtea de Apel înălătură discuțiunea susținând că față de intimat fiind rămasă

definitivă, capătul de cerere cu privire la emiterea cekului nu mai poate fi repusă în discuțiune în această privință existând autoritate de lucru judecat, această opoziție a fost respinsă prin deciziunea Comercială No. 37 din 10 Iunie;

Având în vedere că firma Bercovici făcând recurs contra acestei deciziuni, Inalta Curte de Casație prin deciziunea No. 1316 din 30 Noembrie 1921 a casat pe motiv că dacă față de condamațiunea din apel a firmei oponente Bercovitz în lipsa ei, la plata sumei în franci elvețieni pur și simplu în loc de cek cum s'a cerut prin acțiunea introductivă de instanță, există în adevăr autoritate de lucru judecat față de intimatul Aescher, prezent la judecarea apelului însă nu și față de firma Bercovitz care a fost absente;

Având în vedere că Curtea de Apel Constanța are a se pronunța asupra opozițiunii No. 28 a Curței de Apel București, prin care firma Bercovici este obligată să plătească reclamantului H. Aescher suma de franci elvețieni 154339 și 68 centime cu dobânda legală dela 11 Octombrie 1919 până la achitare;

Având în vedere că oponenta firmă Bercovici, astăzi în instanță, cere în primul rând admiterea opozițiunii sale și respingerea apelului reclamantului, pe motiv că numitul judecându-se înaintea Curței de Apel din București, în absența sa a obținut decizia No. 28/921, prin care firma e obligată pur și simplu la plata sumei de franci elvețieni 154339 și 68 centime, însă nu cum ceruse reclamantul, adică să i se remită în cek;

Având în vedere susținerile părții oponente că această schimbare a condamnării sale a rămas definitivă pentru d-sa și în favoarea lor au autoritate de lucru judecat, deoarece numitul s'a mulțumit achiesând la această deciziune prin faptul că n'a atacat-o în recurs, rămânând deci stabilit condamnarea lor la franci elvețieni;

Având în vedere obiecțiunile părții oponente și anume, că deși reclamantul prin scrisoarea din 2 August îi face propunerea de a-i vinde 4800 cu 43 franci perechile de ghete bărbătești și No. 7052 cu 29 franci perechile de ghete pentru copii, de box și box calf, prețuite în franci elvețieni, marfa predată la București, plata se va face la predarea mărfii în cek asupra Elveției sau Parisului. — plata se va putea face și prin depunerea a valorii facturii socotită a lei 260 într'un cek în franci Elvețieni. — cu alte cuvinte, condițiile d-sale erau plata în franci elvețieni, în cek asupra Elveției sau Parisului socotindu-se a lei 2,60 francul elvețian;

Având în vedere obiecțiunile părții oponente că această propunere nu a acceptat-o așa cum i s'a făcut, căci prin scrisoarea din 4 August 1919 a adus modificări esențiale și asupra propunerii și convenției, și anume, plata va urma prompt după primirea mărfii, pe prețul de lei 2,60 francul elvețian, a cărui sumă totală, conform înțelgerii posterioare, se va ține la dispoziție în franci elvețieni a lei 3,10 în cek asupra Schweitzerischer Bankverein din Zurich, cu alte cuvinte, despărțea cele două operațiuni, prima de cumpărare a lei 2,60 și secunda de finanțare a lei 3,10 francul elvețian, și pentru aceasta din urmă nu se mai obliga la darea unui cek în franci elvețieni asupra Parisului sau Elveției, ci la emiterea unui cek asupra Schweitzerischer Bankverein din Zurich cu care era în legătură de cont-curent, cerând respingerea opozițiunii pe motiv că firma nu poate să fie obligată la plata de franci elvețieni, întrucât pentru ea există autoritate de lucru judecat, că decizia nu mai poate fi menținută, deoarece convenția între ei e franci elvețieni în cek, că nu mai poate fi condamnată nici la plata în cek conform art. 1070 cod. civ., rămânându-le o acțiune în daune, așa că acțiunea reclamantului trebuie respinsă de plano; cu toate acestea, dacă Curtea va intra în fond, să i se admită în parte opozițiunea și să fie obligată la plata sumei de lei 478.420 reprezentând valoarea a franci 154339 și 68 centime, calculată pe cursul de lei 3,10;

Având în vedere susținerile reclamantului că obiecțiunile firmei Bercovici nu sunt întemeiate nici jur dice, că dânsul nu mai poate cere și nici nu a cerut întru nimic modificarea deciziunii No. 28/921, deși prin această deciziune i s'a dat mai puțin decât a cerut prin reclamațiune, și i se cuvenea, căci obliga să i se plătească în franci elvețieni, în loc de franci elvețieni în cek, cum a cerut, și este știut că dezele au fost și sunt și azi mai scumpe decât numerariul, declară că și astăzi acceptă plata în franci elvețieni, așa cum e pre-

văzută în decizia No. 28, și primește chiar plata în lei. însă după cursul zilei când i se va face plata, că primește deasemenea plata și în cek cum e prevăzută în convenția din 2 August. cu condiție însă să i se cumpere un cek dela o bancă solvabilă, emis pe numele său, sau să fie girat în ordinul său;

Având în vedere că din scrisoarea băncii Bercovici cu data de 4 August 1919 rezultă până la evidență, prin modificarea adusă propunerii și convențiunii reclamantului prin scrisoarea din 2 August, că numita Banca Bercovici, s'a obligat ca pentru ghetetele furnizate să emită un cek asupra Schweitzerischer Bankverein din Zurich, însă nu să dea franci elvețieni sau să cumpere un cek de pe piață asupra Elveției, așa cum a fost convenția dintre dânsii, și anume: să emită dânsa un cek asupra Schvaitzerischer Bankverein din Zurich, cu care era în relațiuni de afaceri și nu risca diferență;

Având în vedere că Banca Bercovici era obligată la primirea mărfii să emită un cek al său pe cursul de lei 3,10 francul alvețian asupra Schweitzerischer Bankverein din Zurich valoarea mărfii ce urmează să fie plătită pe cursul de lei 2 și 10 bani fiecare franc elvețian;

Având în vedere că în executarea acestei obligațiuni numita Banca Bercovici a oferit acest cek și partea adversă nu a acceptat acest cek asupra Băncii, ci a cerut să i se cumpere un cek asupra Elveției, aceasta rezultă atât din concluziunile scrise puse de parte la Curtea de apel București, Curtea de Casație, cât și din concluziunile orale și scrise depuse înaintea noastră, declarând că nu înțelege a accepta un cek emis de Banca Bercovitz asupra Băncii Schweitzerischer Bankverein din Zurich, deci refuzând nu mai poate fi considerată în culpă Banca Bercovitz și obligată la emiterea unui cek, rămânând a fi obligată a face plata în franci;

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 909 cod. com., convențiunile legale au puterea de lege între părțile contractante, și potrivit disp. art. 970 cod. civ., ele trebuiesc executate de parte cu bună credință;

Având în vedere că, la încheierea unei convențiuni, părțile contractante au în vedere o sumă de împrumuturi care le privește a face calculul avantajelor și dezavantajelor pe cari le creiază reciproc, atunci când părțile contractează, iar nu când își execută obligațiunile, care poate fi ruinătoare pentru o parte care își execută obligațiunea din cauza urcării prețurilor mărfurilor și scăderea valutei;

Având în vedere că, întrucât oponenta Banca Bercovitz a oferit pentru ghetetele furnizate plata în cek cu cursul dela data când părțile au contractat, și părătul Aescher a refuzat primirea cekului, consecințele refuzului trebuie să le suporte tot d-sa și anume, dacă în anul 1919 accepta cekul Băncii Bercovitz cu lei 3 și 10 bani cursul francului, de atunci Banca Bercovitz era liberată de plată, deci azi Banca nu mai poate fi obligată la emiterea unui cek care reprezintă o sumă enormă de mare, din cauza valutei, așa că azi nu poate fi obligată decât la plata contra-valoarei francului reclamat pe cursul și din momentul nașterii obligațiunei și refuzului, adică pe lei 3 și 10 bani și cu scadență 11 Octombrie 1919;

Având în vedere că conform art. 41 cod. com. plata trebuie făcută în moneda streină arătată în contract dacă convenția poartă clauza «efectiv», sau o altă asemenea, chiar dacă n'ar avea cursul legal sau comercial, căci prin convențiune părțile au derogat dela lege;

Având în vedere că întrucât în contractul încheiat nu se prevede clauza expresă că plata obligațiunei să se facă efectiv în monedă streină, Banca Bercovitz poate face plata în moneda țării, și cu cursul conform obligațiunei (Curtea Apel Chi inău, *Pandectele Române* No. 4 922; *I. Cohen*, Executarea hotărârilor în monedă streină *Curierul Judiciar* No. 10 din 12 Martie 1922; *Curierul Judiciar* No. 40 41/921; Trib. Ilfov s. I comercială, *Curierul Judiciar* No. 59 din 5 Septembrie 1920; *Eftimie Antonescu*, drept comercial, vol. I, pag. 272; *M. Dumitrescu*, drept comercial, vol. I, pag. 452; *C. Arion*, drept comercial, vol. I, pag. 312, *Pandectele Române*, Caet No. 1, 2 și 4/921);

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Sava Cristescu, Curtea admite opoziția făcută de firma L. Bercovitz etc.

(ss) *D. Istrati, Gh. L. Dimitriu, Sava Cristescu*,
Grefier, (ss) *Eugen Zagănescu*

Opiniune

Subsemnații diferim de majoritate și suntem de părere a

se admite în parte opoziția făcută de firma L. Bercovitz bancher, societate în nume colectiv, cu sediul în București, str. Lipsani 12, în potriwa deciziunei comerciale No. 28/921 a Curței de Apel București s. IV, pe care o reformează în parte și a obliga pe firma oponentă să plătească intimatului H. Aescher suma de 154.339 68 franci Elvețieni, sau aceiași sumă în cek, plătitibil asupra Băncii Schweitzerein Bankverein din Zurich pentru următoarele motive:

Având în vedere că Inalta Curte de Casație s. III, prin decizia No. 1316/921, dată după divergență, a casat decizia comercială No. 37/921 a Curței de Apel s. IV, București, prin care s'a respins ca nefondată opoziția făcută de firma L. Bercovitz, în contra deciziei comerciale a acelei Curți No. 28/921, și a fost obligată oponenta să plătească intimatului H. Aescher 3000 lei cheltueli, trimețând afacerea a fi judecată de această Curte;

Având în vedere că prin decizia No. 28/921 a Curței de Apel vorbită mai sus, s'a admis apelul făcut de H. Aescher contra sentiunței comerciale No. 705 920 a Trib. Ilfov s. II Comercială, prin care se respinsese acțiunea lui Aescher și a fost obligată firma Bercovitz să-i plătească suma de 154 339,68 franci elvețieni, cu dobânda legală de la 11 Octombrie 1919 până la achitare, plus zece mii lei cheltueli de judecată; și s'a respins ca nesustînut apelul făcut de firma Bercovitz;

Având în vedere că din actele prezentate și debateri rezultă că faptele sunt următoarele:

Firma Bercovitz a cumpărat de la H. Aescher 4800 perechi ghetete bărbătești a 43 franci elvețieni perechea și 200 perechi ghetete copii a 29 franci elvețieni perechea;

Faptul rezultă din scrisoarea cu data 2 August 1919 semnată H. Aescher și cea din 4 August 1919 semnată firma Bercovitz. Plata mărfii trebuia făcută prompt după primirea mărfii și trebuie să vă plătească suma de mai sus pentru cantitățile furnizate pe cursul convenit de lei 2.60 pentru fie ce franc Elvețian, iar suma totală conform celor convenite recalculată în franci Elvețieni a 3.10 francul, cum se arată mai sus, «stă după primirea mărfii la dispoziția d-vs. intrun cek asupra Schvitzereicher Bankverein din Zurich». așa zice scrisoarea din 4 August 1919; marfa a sosit din Elveția prin casa Schneker și predată firmei Bercovitz în luna Octombrie 1919;

Firma Bercovitz n'a plătit nici până astăzi marfa al cărui cost este după factura lui Aescher de 154,339,68 franci elvețieni;

Având în vedere că oponenta firma Bercovitz a susținut că intimatul H. Aescher este reprezentantul fabricii Minerva din Pvoentruy-Elveția, care a furnizat ghetetele vândute, că a lucrat în această calitate iar nu personal așa că această acțiune trebuie respinsă, urmând ca firma Minerva să intențeze altă acțiune;

Având în vedere că acest motiv a fost invocat înaintea Curței de Apel din București, care la respins; că în recursul făcut de Bercovitz în contra deciziunei No. a Curței de București nu s'a articulat motiv pe această chestiune, a invocat însă, în instanță, acest motiv, pe care Inalta Curte la înlăturat prin decizia No. 1061/921 ca nefigurând între motivele de recurs depuse la dosar, așa că în privința acestui motiv există autoritate de lucru judecat;

Că în afară de aceasta din toate actele aflate la dosar rezultă că între firma Bercovitz și firma Minerva n'a fost nici un raport juridic, că afacerea s'a tratat și încheiat de Bercovitz personal cu H. Aescher, că fabrica Minerva în toată corespondența de la dosar, avută cu Aescher a lucrat cu fabrica ca client, iar nu ca reprezentant al ei, că mai în urmă, după trimiterea mărfii, Aescher era considerat ca debitor iar Bercovitz era numit clientul vostru;

Că scrisoarea prezentată de Bercovitz cu data de 5 Mai 1920 Pvoentruy, semnată Th. Burger pentru fabrica Minerva are următoarea explicație: Fabrica Minerva văzând că Aescher nu poate plăti marfa livrată, din cauza diferendului ce are cu Bercovitz, intervine la acesta pentru restituirea mărfii, iar lui Aescher îi trimite declarația cu aceiași dată 5 Mai 1920 pentru primirea acestei mărfi, în această declarație se vede că între Bercovitz și Minerva se făcuse tratative pentru aplanarea diferendului prin bancherul Julius Bac din Zurich, că Bercovitz dăduse o poliță de 154.339,68 fr. plătitibilă la 1 Iulie 1920, cea ce Minerva o acceptase, că dar

din toate acestea rezultă că Aescher nu este reprezentantul Minervei și deci acțiunea este bine intentată ;

Având în vedere că oponenta firma Bercovitz în susținerea opoziției sale arată, că prin Decizia No. 28/921 opoziată astăzi, a fost condamnată să plătească 154 339,68 franci elvețieni, iar nu cek, cum reclamantul a cerut prin acțiunea intentată la prima instanță, că prin aceasta reclamantul intimat și-a modificat cererea în apel, cerând respingerea de pl no a acțiunii ;

Având în vedere că oponentul ca să ajungă la această concluzie, a arătat că reclamantul intimat Aescher a cerut înaintea Curței de Apel condamnarea sa la plata în franci, iar nu în cek, cum spune convenția ;

Având în vedere că această alegațiune este neintemeiată. În concluziunile scrise Aescher, înaintea Curței de București spune, cere plata facturii conform convenției în cek asupra Elveției, pe ce curs Bercovitz își va procura acest cek. etc. ; că dacă totuși Curtea de București a condamnat pe Bercovitz să plătească franci elvețieni, a făcut-o de la sine și aceasta nu se poate imputa lui Aescher, el n'a cerut plata în franci nici nu se poate spune că a achiesat la condamnare. Curtea știind că această obligațiune se poate schimba în urma opoziției ce va face Bercovitz, apoi această condamnare răspunde la justa sa cerere, plata mărfii predate, primită fără nici o obiecțiune probabil vândută publicului și costul ei încasat de mult ;

Așa că, acest prim mijloc de apărare, este nefondat și urmează să fie respins ;

Având în vedere că oponenta firma Bercovitz susține că dacă acțiunea lui Aescher nu se respinge pentru că a fost modificată în apel, atunci în cazul când cere condamnarea la plata în cek, trebuie respinsă conform art. 1075 cod. civ ;

Având în vedere că acest mod de apărare, nu plătește franci elvețieni fiindcă n'am convenit, nu dau în plată un cek fiindcă nu voesc și nu mă poate obliga conform art. 1075 c. c. : să mă chemi în judecată să-ți plătesc daune, aceasta înseamnă rea credință și debitorul de rea credință nu are drept la nici o sollicitudine, Bercovitz declară ritos — nu voesc să-mi îndeplinesc nici obligațiunea, nu aleg că nu este în situațiune de-a face față angajamentului său și rolul justiției în asemenea cazuri constă în a găsi mijlocul ca o obligațiune luată să fie executată ;

Având în vedere că obligația plății în cek este posibilă și că atarnă numai de voința părții ; că, declarația făcută înaintea Curței, că nu poate fi condamnat la semnarea unui cek nu echivalează cu nesupunerea la o sentință judecătorească care l'ar condamna la acest mod de plată ;

Că, poate, la executarea sentinței mai bine inspirat, și pentru a evita un proces viitor va face plata și în acest mod ; că, în tot cazul, nu i se poate refuza reclamantului acțiunea pe acest motiv ;

Având în vedere că firma Bercovitz mai opune pentru respingerea acțiunii în fond, că reclamantul i-a pretins un cek asupra Elveției, cumpărat de Bercovitz, l'a refuzat să primească în plată cekul emis de ea asupra Schweitzerischer Bankverein din Zürich și că urmează să sufere consecințele refuzului său, adică acum să primească cekul în lei, adică 3.10 pentru fiecare franc elvețian ;

Având în vedere că din scrisorile schimbate de părți la 2 și 4 August 1919 rezultă, că afacerea de cumpărarea ghetelor s'a făcut direct de firma Bercovitz de la Aescher, că prețul acestor 6000 perechi ghete convenția a fost 4800 perechi a 43 franci elvețieni fiecare și 1200 perechi a 20 fr. ; că plata acestei mărfii trebuia făcută în franci elvețieni după primirea mărfii, prompt, pentru cantitățile primite ; că părțile convenise atunci că cursul francului elvețian era de 2.60 lei, iar suma totală recalculată în franci elvețieni, pe cursul de 3 10 lei fiecare franc, cea ce făcea că pentru fiecare franc cumpărătorul avea o reducere calculată de lei 0,50 bani care calculată în franci, face diferența de lei 184,010 cât valora marfa pe prețurile de mai sus 154,339 68 cât urma să plătească adică 29 680,32 fr. elvețieni ; că suma de 154 339,68, Bercovitz spune în scrisoarea sa, după primirea mărfii la dispoziția d-v. într'un cek asupra Schweizerischer Bankverein din Zürich ;

Că din conținutul scrisorilor schimbate de părți, a facturii dată de Aescher lui Bercovitz după primirea mărfii la 11 Oct. 1919, rezultă că plata trebuia să se facă în franci elvețieni, așa au înțeles și convenit părțile ; că cuvinte franc

elvețieni pe care le găsim atât în scrisori, cât și în factură, echivalează cu cuvintele «efectiv», prevăzut în art. 41 cod. comercial ;

Având în vedere că Bercovitz susține că Aescher i a refuzat cekul emis de el, nu face însă această dovadă, din contră, din scrisoarea cu data de 21 Noembrie 1919. adresată lui Bercovitz, de Aescher rezultă că acesta a cerut plata mărfii, pe care și el o datora fabricii Minerva. Că cu nimic Bercovitz nu dovedește că atunci după primirea mărfii a oferit lui Aescher plata prin unul din modurile arătate mai sus și el a refuzat ;

Având în vedere că concluzia la care voește să ajungă Bercovitz, în urma pretinsului refuz a lui Aescher d'a primi în plată cekul emis și semnat de el, e ca acum să plătească în lei socotit francul a 3 10, este cu totul nefondată, din actele intervenite între părți rezultă că plata trebuia făcută în franci ; că dacă în scrisorile schimbate și în factura lui Aescher se vorbește de cursul francului în lei, aceasta nu este decât pentru a ajunge la bonificația, la reducerea de 50 bani la fiecare franc, care reducere la întreaga sumă se ridică în franci, după cum am arătat mai sus, la suma de 29.680,68.

În tot cazul declarația lui Aescher că Bercovitz urmează să-i dea un cek asupra Elveției, cumpărat de pe piață, iar nu semnat de el, apare pentru prima dată înaintea Curței de București și până atunci repet, Bercovitz nu face dovada că a făcut oferta de plată, căci în fața unei oferte de plată în regulă nu se știe ce ar fi făcut Aescher ;

Că înaintea acestei Curți Aescher a arătat că se teme să primească cekul emis de Bercovitz pentru că s'ar putea ca acest cek să nu fie onorat în Elveția, din cauză că Bercovitz l'ar emite fără acoperire la Banca plătitoare, teamă poate justificată în urma șicanelor suferite până acum, și apoi, în scrisoarea lui Bercovitz cu data 4 August nu se arată precis, decât că cekul va fi asupra Schweizerischer Bankverein din Zürich, fără să precizeze de cine va fi emis, de o bancă străină sau de Banca Bercovitz ;

În pasagiul final al scrisorii din 4 August semnată de Bercovitz nu se specifică ce fel de cek va ține la dispoziția vânzătorului, cek emis de Banca Bercovitz sau cek cumpărat și andosat de ea, nu se spune lămurit de cât numai asupra cărei bănci va fi emis cekul și nimic altăceva, așa că în cazul când Aescher ar fi refuzat cekul emis de Bercovitz, fapt care nu se dovedește că l'a făcut, încă nu s'ar putea susține că a călcat stipulațiile angajamentului intervenit între ei ;

Că, dar, din toate acestea nerezultând refuzul lui Aescher de a primi cekul emis de Bercovitz și deci călcarea convențiunii, nici consecința acestui refuz pretinsă de Bercovitz nu poate avea loc ;

Având în vedere că prin decizia opoziată Banca Bercovitz este condamnată la plata în franci elvețieni, că o asemenea condamnățiune este posibilă după cod. com. atunci când se vede că convenția intervenită prevede cuvântul «efectiv» sau alți termeni echivalenți ; Că, din conținutul scrisorilor și al facturii rezultă, fără dubiu, că în intențiunea ambelor părți, în momentul contractării, a fost ca plata să se facă în fr. elvețieni ; că, pentru ușurința plății, părțile au convenit ca să se facă în cek, modalitate avantajoasă pentru ambele părți. Că baza convențiunii era plata în franci, iar cekul numai modalitatea plății ; Că această modalitate când se schimbă în avantajul părții care se obligă ea nu are drept să se plângă ; că s'a susținut de Aescher fără să se contesteze de Bercovitz, lucru care este în deoște cunoscut în lumea comercială, că cekul în regulă generală este mai scump de cât moneda ;

Că, de aceea, urmează că pe lângă condamnarea la plata în cek să se mențină și condamnarea la plata în franci elvețieni, pentru ca Banca Bercovitz să nu se poată plânga că în urma opoziției sale i s'a îngreuiat situația schimbându-i-se condamnarea la plata în cek, mai costisitoare de cât plata efectivă în franci elvețieni ;

Având în vedere că banca oponentă a mai susținut că intimatul Aescher este speculant asupra leului când cere plata mărfii sale ;

Având în vedere că și această aserțiune este nefondată ; Aescher a cumpărat marfa vândută lui Bercovitz din Elveția, marfa trebuie plătită în Elveția 100 franci nu valorează mai mult de cât 100 franci, puțin interesează dacă în țările

streine francul are valoarea mai mare, Pentru Bercovitz care plătește în franci însă nu este tot astfel, el are interes să plătească, când francul va fi efitin și numai speranța eftenirei francului l'a făcut să întârzie și să amâne p'ata; că, dar nu Aescher speculează asupra leului.

(ss) *Al. Anastasiu, N. N. Papadat.*

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV, SECȚIA I

Audiența dela 8 Decembrie 1923

Președinția d-lui GH. CONSTANTINESCU, Judecător

Nicolae Feher & Co. cu Maria Costescu

Sentința comercială No. 856

Daune. — Act autentic. — Forța lui probantă între părțile contractante. — Nerespectarea obligațiilor contractuale. — Executarea integrală a contractului. — Dacă se mai poate invoca nulitatea lui, când e vorba de daune? — Art. 1173 alin. 1, 1174, 1176 și 1191 alin. 2 cod. civ., legea din 4 Decembrie 1916 și Decretul-lege 2790/916.

1. *Inscrisul autentic face dovadă nu numai raportului dintre părți, dar și a faptelor și actelor juridice, cari nu pot fi combătute decât prin contraînscris sau potrivit dispozițiilor art. 1173 alin. 1, 1174, 1176 și 1191 alin. 2 cod. civ. Acest principiu se aplică atât părților contractante, cât și ayant-cause-lor lor, fie în materie civilă, fie comercială și ca atare firma oponentă nu poate invoca că a fost un prèt nom.*

2. *Când contractul a fost efectiv executat, într'o acțiune în daune, bazată pe nerespectarea clauzelor din contract, nu se poate invoca nulitatea actului de vânzare, pe temeiul că unul din componenții firmei oponente, era străin, și ca atare, conform legei din 4 Decembrie 1916 și Decretului lege 1790/916 actul este anulabil.*

Triunalul,

Ascultând pe d-l avocat Spœer, pentru apelata firmă N. Feher & Co., și pe d-l avocat C. Panaitescu, pentru intimata Maria Costescu.

Deliberând,

Asupra opozițiunii făcută de firma comercială «Nicolae Feher & Co.», prin petițiunea înreg. la No. 236 din 3 Mai 1920;

Având în vedere sus zisa sentință opozată, prin care s'a admis acțiunea intentată de Maria Costescu, prin petițiunea înreg. la No. 42642 din 1 Septembrie 1919, în contra firmei «Nicolae Feher & Co.», cât și suplimentul de acțiune făcut de aceeași, prin petițiunea înreg. la No. 48349 din 6 Octombrie 1919;

Având în vedere că, din susținerile orale ale părților, din actele aflate la dosar, precum și din concluziunile scrise, depuse de ambele părți, se constată, în fapt, cele ce urmează:

În anul 1917, la data de 27 Iunie, intervine între numita Maria Costescu, în calitate de proprietară vânzătoare, și firma «Nicolae Feher & Co.», în calitate de cumpărătoare, un contract de vânzare spre tăere a pădurei Buciumeni din județul Ilfov, plasa Snagov. Acest contract, printre clauzele sale, conține anumite obligațiuni pentru firma cumpărătoare și condițiuni de exploatare, a căror nerespectare atrăgea pentru acestea oarecari sancțiuni. Firma cumpărătoare, neindeplinind obligațiunile sale contractuale, provoacă din partea vânzătoarei Maria Costescu, o cerere acestui Tribunal, conform dispozițiilor art. 66 pr. civ., pentru admiterea unei expertize, care să constate modul cum sus numita firmă respectase obligațiunile sale contractuale cu ocaziunea exploatarei, cerere care este admisă;

În actul de expertiză, dresat în cauză la 5 August 1919 de către inginerul C. Panaitescu, se constată că

firma cumpărătoare «Nicolae Feher & Co.», prin modul de exploatare al pădurei vândute a cauzat daune vânzătoarei Maria Costescu, în valoare de lei 377.850;

În baza acestei expertize, se introduce acțiunea în contra firmei cumpărătoare;

Ordonându-se de Tribunal un supliment de expertiză, de către același expert se constată, prin actul dresat la 30 Octombrie 1919, că s'au mai cauzat daune cu ocaziunea acestei exploatare, de către firma cumpărătoare, în valoare de lei 91.600;

Se constată deci că, prin modul de exploatare al acestei păduri, firma cumpărătoare, nerespectându-și obligațiunile sale contractuale, a provocat daune vânzătoarei;

În ședința dela 3 Mai 1920, în lipsa firmei pârâte, Tribunalul, în baza actelor de expertiză aflate la dosar, admite acțiunea intentată de reclamanta Maria Costescu, condamnând firma pârâtă la plata sumei de lei 469.400 și cheltueli;

În opoziția făcută de firma pârâtă, prin jurnalul cu No. 2453 din 3 Martie 1921, Tribunalul ordonă o nouă expertiză în cauză, la care expertiză firma oponentă nu se opune, stabilindu-se precis punctele cari urmau a se examina de expert, se numește expert inginerul M. Drăcea;

Inginerul M. Drăcea, prin actul de expertiză, dresat la 1 Iulie 1921, constată că reclamanta vânzătoare Maria Costescu, este în drept a cere despăgubiri pentru daunele cauzate în exploatarea pădurei de către firma cumpărătoare, prin nerespectarea obligațiilor contractuale, cari se ridică la un total însumând lei 399.20;

Prin jurnalul No. 8375 din 26 Iunie 1922, Tribunalul, în urma cererii exprese făcută de firma oponentă, ordonă efectuarea în cauză a unui supliment de expertiză, numind același expert.

Prin suplimentul de expertiză, dresat de inginerul M. Drăcea la data de 5 Iunie 1923, care nu este decât o explicație și o complectare a primei expertize, reese în mod indubitabil că firma oponentă, prin modul de exploatare al pădurei, a cauzat daune vânzătoarei Maria Costescu.

Având în vedere că firma oponentă, în apărare, a susținut cele ce urmează:

1. Că în acest contract încheiat cu vânzătoarea Maria Costescu, nu a avut decât un rol de »Prêt-nom«, adevăratul cumpărător fiind o altă persoană, executarea contractului făcându-se de către această persoană;

2. Că contractul intervenit între vânzătoare și firma oponentă, era nul în baza legei din 4 Decembrie 1916 și a decretului-lege cu No. 2790 din 15 August 1916, unul din mandatarii firmei cumpărătoare, care a semnat contractul, fiind supus inamic;

3. În cazul când ar exista daune, nu poate fi răspunzătoare decât în limita câștigului realizat; și

4. Admiterea probei cu martori spre a dovedi punctele 1 și 2 și a unui supliment de expertiză care să complecteze și lămurească expertizele făcute și aflate la dosar.

Asupra punctelor 1, 2 și 4:

Considerând că între părți, adică între vânzătoarea Maria Costescu și firma cumpărătoare «Nicolae Feher & Co.», s'a încheiat un contract de vânzare spre tăere a pădurei Buciumeni, din județul Ilfov, act investit cu forma autentică în fața acestui Tribunal;

Considerând că forța probantă a unui înscris autentic prezintă din două puncte de vedere o garanție mai mare decât a unui înscris sub semnătură privată: înscrisul autentic face probă deplină de autenticitatea sa și această dovadă nu poate fi înlăturată decât pe calea falsului; înscrisul autentic face credință ca atare în

privința faptelor cari sunt constatate personal și pe cari avea căderea de a le constata acel care a instrumentat;

Considerând că înscrisul autentic face dovadă nu numai a raportului pentru constatarea căruia s'a încheiat înscrisul, dar și a faptelor și actelor juridice cari sunt menționate în înscris, fie chiar în mod enunțativ, întrucât aceste fapte sau acte sunt în raport direct cu raportul constat;

Considerând că ceea ce caracterizează caracterul mărturisirei conținute într'un astfel de înscris, este faptul că în intențiunea părților între care a intervenit înscrisul, acesta este menit a fi oglinda exactă, completă și fidelă a raportului care s'a încheiat;

Considerând că, astfel fiind, urmează că în raporturile dintre părțile contractante, o modificare, o rectificare sau o adăogire la mărturisirile conținute într'un atare înscris preconstituit, nu se poate dovedi decât tot prin înscris sau cel puțin printr'un început de dovadă scrisă, și aceasta în limitele dispozițiilor art. 1173 alin. 1, 1174, 1176, 1191 alin. 2 cod. civ.;

În consecință, rezultă, deci, că faptul că părțile s'au înțeles pentru a determina prin înscris raportul pe care l-au încheiat, exclude în intențiunea lor și în raporturile lor reciproce posibilitatea de a modifica, rectifica și adăoga ceva printr'o dovadă alta decât înscrisul la mărturisirile preconstituite prin înscris;

Aceste principii aplicându-se atât părților contractante, cât și la «ayant-cause» ai lor;

Considerând că, astfel fiind, ca o concluziune a principiilor mai sus expuse, reese că firma «Niculae Feher & Co.» are și își păstrează calitatea de cumpărătoare exclusivă a pădurei văadute spre tăere de vânzătoarea Maria Costescu, actul de vânzare intervenit între părți cu această ocaziune și autenticat, fiind oglinda fidelă a acestei situațiuni, deci firma oponentă nu a avut calitatea de «Prêt-nom»;

Considerând că, tot o consecință a principiilor de mai sus este faptul că, între părțile contractante și «ayant-cause» ai lor, simulațiunea unui act constatat printr'un înscris nu se va putea dovedi decât printr'un contraînscris sau printr'un început de dovadă scrisă, care, între părțile între care s'a încheiat un act simulat, are menirea corecțională de a constitui o mărturisire preconstituită despre adevăr, bineînțeles aceasta în limitele dispozițiilor art. 1171, 1172, 1173 și 1174 c. civ.;

În consecință, în speță, neexistând o atare dovadă, firma «Niculae Feher & Co.», în calitate de cumpărătoare, rămâne singură obligată de nerespectarea clauzelor contractuale;

Considerând că, cu toate că ne găsim în materie comercială, aceste principii rămân aceleași, deoarece în materie comercială părțile pot conveni, ca forma scrisă autentică să devie un element esențial contractului, o condițiune de existență a obligațiunei, în care caz autenticitatea va atrage aceleași efecte ca și în civil, în ce privește credința actului;

Considerând că, în speță, contractul a fost complet executat de firma oponentă «Niculae Feher & Co.» în mod efectiv și integral;

Considerând că, decâteori un act de voință este recunoscut ca nul, toate raporturile cari s'au produs de fapt prin puterea acestui act de voință, sunt și rămân juridicește neavenite și fără tărie, ceea ce implică pentru persoanele cari au profitat de urmările actului recunoscut nul, obligațiunea de a face să dispară urmările actului și de a restabili lucrurile în starea dinainte, ca și când actul de voință nul nu s'ar fi produs;

Considerând că, astăzi nu mai poate interesa pe tribunal dacă contractul era nul, prin faptul că unul din mandatarii firmei oponente, care a iscălit contractul de

vânzare, ar fi fost supus inamic, deoarece anularea contractului care necesită în mod imperios ce avea ca efect conform principiilor de mai sus, repunerea părților în situațiunea anterioară contractului, astăzi nu mai poate avea acest efect, atunci când una din părți a executat efectiv, integral și fără posibilitate de revenire acest contract, iar repunerea în situațiunea anterioară contractului fiind imposibilă;

Considerând că, în speță, astăzi, nu interesează decât daunele produse cu ocaziunea acestei executări reale, efective și integrale, a contractului;

Considerând că, în speță, se constată că firma oponentă s'a comportat întocmai ca titulară a acestui contract, cedând cu contract în regulă, la rândul său, exploatarea pădurei;

Considerând că, astfel fiind, firma oponentă a realizat întreg profitul în calitatea sa de cumpărătoare, din acest contract;

Considerând că proba cu martori cerută în speță de firma oponentă, spre a dovedi în contra actului autentic, nu poate fi admisibilă, deoarece în contra și peste actul autentic, conform principiilor de mai sus, nu se poate admite dovada cu martori;

Considerând că, de asemenea, proba cu martori cerută de aceeaș firmă, spre a dovedi punctul 2, nu poate fi admisibilă, deoarece naționalitatea nu se poate dovedi cu martori decât în anume cazuri și, apoi, în speță, nu interesează;

Considerând, de asemenea, că suplimentul de expertiză cerut în speță de firma oponentă, devine inutil și este cerut numai cu spirit șicanator pentru a întârzia soluția de dat, care nu poate fi decât respingerea opoziției de față, pentru motivul că din expertizele făcute în cauză, atât de inginerul C. Panaitescu, cât și de inginerul M. Drăcea, se arată în mod lămurit că firma «Niculae Feher & Co.», prin modul de exploatare al pădurei Buciumeni, nerespectând clauzele contractului dela punctele 6 și 7 din contractul de vânzare spre tăere, intervenit cu vânzătoarea Maria Costescu asupra acestei păduri, adică în cursul exploatărei, tăind un număr de de 3520 arbori de rezervă și 940 arbori de limită și hotar, care prin contract era obligată a-i respecta, predându-i în ființă vânzătoarei la terminarea exploatărei și evaluauți prin contract la 60 lei arborele de rezervă și 200 lei arborele de limită și hotar, a cauzat acesteia din urmă prin culpa sa daune, evaluate de expert în mod amănunțit.

Asupra punctului 3 :

Considerând că firma cumpărătoare «Niculae Feher & Co.», având această calitate față de vânzătoarea Maria Costescu, este singură obligată de nerespectarea obligațiilor sale contractuale, și că, prin daunele cauzate cu ocaziunea exploatărei pădurei, se găsește în culpă față de vânzătoare și, deci, singură obligată la reparațiunea acestor daune, aceasta în baza principiului că neexecutarea sau executarea imperfectă, defectuoasă sau târzie a obligațiunei sau obligațiilor isvorite din contract, determinând cuprinsul contractului, natura și întinderea obligațiilor cari derivă din el, determină implicit și existența și întinderea culpei imputabile uneia sau alteia din părțile contractante, obligațiunea de desdaunare, corespunzând cu reparațiunea pagubei suferită și având caracterul compensatoriu;

Considerând că, astfel fiind, urmează a se respinge opoziția făcută de firma «Niculae Feher & Co.», menționând în totul sentința acestui Tribunal, prin care s'a admis acțiunea intimătei Maria Costescu în contra firmei oponente.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător-

supleant Paul Mărgăritescu, Tribunalul respinge ca nefondată opoziția făcută de firma Niculae Feher & Co., etc (ss) G. Constantinescu, P. Mărgăritescu.

Gr. fier (ss) P. Niculescu.

CAS. FR. (9 Februar 1923)

Căi de fapt exercitate de bărbat asupra persoanei soției sale. Inadmisibilitatea dreptului de corecțiune a acestui din urmă asupra persoanei soției sale.

Exercițiul autorității bărbatului asupra persoanei soției sale, nu poate să autorize astăzi din partea lui un mijloc de corecțiune, care constituie o infracțiune a legii penale.

Fiind vorba, în speță, de acte de violență, exercitate de un bărbat asupra persoanei soției sale, judecătorul de simplă poliție admite o scuză îlegulă atunci când uchiță pe bărbat de actele de violență comise asupra persoanei soției sale, pe motiv că aceste acte au fost provocate prin răspunsurile făcute de această soție la niște observații ce el era în drept să-i adreseze. (Din Gaz. du Palais dela 3 și 4 Iunie 1923, No. 1923, No. 154, 155).

NOTA. Este știut că, în pravila lui Vasile Lupu și a lui Matei Basarab (glava 185), bărbatul avea dreptul de corecțiune asupra femeii, putând s'o închidă în temniță sau s'o puie în fiare, când precurvea și când afla că-i face hicleșug să-l omoare. După aceste pravile, numai bătaea cu vrăsmășie era pentru femeie o cauză de despărțenie, iar pentru bărbat o cauză de corectare; și pentru ca să fie vrăsmășie se cerea o bătae, nu cu pumnul sau cu palma, fie chiar cât de des, ci o bătaie cu toiagul în cap sau în obraz, bătae așa de cumplită, încât să se sfărâme lemnul, să curgă șiroaie de sânge, iar femeia să fi putut scăpa deabia vie din mâinile călăului. Vom reproduce aci numai câteva texte din aceste pravile, mulți fiind în stare să nu creadă cele ce afirmăm:

„Poate să îndrepteze și să certe bărbatul pre muere-și, pre lucru adevărat și pre dreptate, iară nu cu înșelăciune și fără de cale, și încă să o bată și când va fi cu vină, după deala ce va fi făcut, și atunci cu măsură, să nu o prea treacă, cu blândeță, iar nu cu vrăsmășie, fără vină și fără ispravă.

„Bărbatul poate să-și bată muerea cu măsură pentru vina ei, măcar de ar avea și zapis să n'o bată.

„Nu se chimă bărbatul vrăjmaș muerei sale, de o va bate numai odată, iar de o va bate deapururea și mai de multe ori, fără de vină, atuncea se zice că este cu vrăsmășie asupra ei.

„De-și va bate neștire muerea cu pumnul sau cu palma, nu se chiamă că este cu vrăsmășie asupra ei, de o ar bate cât de mult și cât de des.

„Fără de măsură și cum nu se cade, și cu vrăsmășie, se chiamă bătaea când se face cu toiagul, și mai vartos când se va sfărâma lemnul, sau să facă cu acesta răni să meargă sânge, sau când o lovi cu lemnul în obraz sau în cap, atuncea deapururea se va certa cu bărbatul pentru vrăsmășia lui, etc.“. (Vezi tom. I al Coment. noastre, pag. 10, 11 și pag. 740, ed. a 2-a).

Acest drept decorecțiune, pe care legea îl con-

feră bărbatului, este o pată neagră în legislația noastră, și constituie o crimă de lèse-umanitate.

Trecem acum la alte legislații străine. Fără a vorbi de dreptul roman, unde, din capul locului, bărbatul putea să dispuie de persoana soției sale, fiind în drept a o pedepsi chiar cu moartea pentru greșelile sale.

În dreptul cutumier francez, femeia era tot sub puterea bărbatului, iar art. 82 din vechea cutumă dela Bragerac prevedea că:

„Aucun ne peut être convenu en actions d'injures pour avoir frappé sa femme, d'autant qu'il ic simple faire pour bon zèle, et pour châtiment et correction; sinon que l'injure fût si atroce qu'il y eût mort, mutilation ou fraction de membres, ou que ladite injure eût été faite avec armes émolues“.

(*Coutumier général de Richebourg*).

Beaumanoir (*Costumes de Beauvoisie*) recunoaște și el bărbatului dreptul de a-și bate femeia „sans mort et sans mehaing (mutilation), quand elle dément son baron ou maudist, ou quand elle ne veut obéir à ses resonables commandemens que prode femme doit fere“.

În fine, după D'argentré (*sur l'ancienne coutume de Bretagne*, art. 423): *Maritus retinere et castigare uxorem debet*.

Va să zică, în vechiul drept francez ca și în pravilele noastre anterioare, găsim aproape aceiași soluție, care nu s'a schimbat decât în timpul lui Pothier. Acest autor ne spune, în adevăr (*Tr. de la puissance du mari et Tr. du contrat de mariage*) „que le mari est obligé d'aimer sa femme, de supporter ses défauts, de faire de son mieux pour les corriger par les voies de douceur, etc.“.

Dreptul de corecțiune al bărbatului, de care am vorbit mai sus, a rămas deci astăzi de domeniul istoriei. Cpr. Planiol, II, 922.

Cu toate acestea, s'a găsit, în Franța, un judecător de pace, a cărui sentință a fost însă, din fericire, casată, care a reinviat dreptul de corecțiune al bărbatului din veacul de mijloc.

Dar ce să ne mirăm de un biet judecător de pace, atuncea când s'a găsit o curte de apel (acea din Chambéry) care, la 1872, a respins separarea de trup cerută de o femeie ce fusese maltrătată de bărbatul ei (pe atuneci divorțul nu există în Franța, el nefiind introdus decât 14 ani mai târziu), neconsiderând ca o cruzime sau ca o insultă gravă actele de violență sau chiar de corecțiune ale bărbatului, sub cuvânt că el este în drept a-și diriguie femeia, a-i completa educațiunea ei morală, mai ales dacă este tânără (în speță femeia se căsătorise la 19 ani), luând cu dragoste, însă cu tărie și cu bărbăție, măsurile pe care el le-ar crede de cuviință.

Cu alte cuvinte, bărbatul poate să-și bată și astăzi femeia, însă cu măsură, să nu-o prea treacă,

după cum am văzut că se exprimă vechile noastre pravile, care au cel puțin scuza de a fi din mijlocul veacului al XVII-lea.

Vom reproduce aci numai un considerent din această faimoasă decizie, care nu pare a fi fost pronunțată acum 52 de ani :

„Considerând, zice ea, că așa cum femeea trebuie să fie apărată în contra brutalității nemeritate și persistente, tot astfel este cu neputință de a considera în totdeauna ca cruzimi și ca injurii actele de corecțiune sau chiar de *vivacitate maritală*; că, pe de altă parte în această viață comună, pe care natura, religiunea și legea tind a o face nedespărțită, soții trebuie să-și tolereze greșele lor reciproci, aceasta ca o consecință a slăbiciunii omenesti, și că legea nu trebuie să intervie decât atunci când aceste greșeli fac viața comună *absolut* nesuferită, etc.“. (Vezi D. P. 73. 2. 129; Sirey, 73. 2. 217).

Considerăm această decizie nu numai ca un anachronism, ci ca o mare greșală; căci, în dreptul modern, pretinsa direcțiune ce bărbatul ar voi să dea soției sale, exclude orice mijloace de corecțiune corporală. Și lucrul este așa de adevărat încât atât doctrina cât și jurisprudența sunt unanime spre a decide că cel mai mic act de violență ce bărbatul ar exercita în contra soției sale, l-ar expune la pedepsele edictate de lege. (Vezi Blanche, *Etudes pratiques sur le Code pénal*, IV, 592, pag. 827, 828, și toți autorii).

Prin urmare, decizia Curții din Chambéry va rămâne izolată și nimeni n'o va urma.

Femeea are o menire nobilă în căsătorie. Ea trebuie să fie egala bărbatului, necum acesta să aibă dreptul de a o brutaliza. „Să nu lovești o femeie nici chiar cu o floare“, zice un proverb indian. Trebuie să ne pătrundem bine de această idee, că cea dintâi cauză de înjosirea și de degradarea bărbatului, este înjosirea și degradarea femeii. Vom termina această neînsemnată observație cu următoarele cuvinte ale savantului profesor Paul Gide (*Etude sur la condition privée de la femme*. Introducere, pag. 6, ed. a II-a):

„Pretutindeni unde bărbatul a înjosit și degradat femeea, el s'a înjosit și degradat însuși; pretutindeni unde el a tăgăduit drepturile femeii, el a pierdut însuși propriile sale drepturi. Astfel, în țările în care femeea este tratată ca sclavă, bărbatul a pierdut simțul și până și noțiunea libertății. Astfel, de exemplu, în țările orientale, unde domnește poligamia și care, după observația lui Montesquieu, sunt adevărata patrie a despotismului, femeea aparține bărbatului, iar bărbatul, la rândul lui, aparține și el despotului.

„Stăpân absolut al femeii, el devine sclav îndată ce a pașit pragul haremului“.

Acolo unde femeea și-a păstrat neatârănarea, însăși și-a pierdut pudoarea, unde licența moravurilor și ușurința despărțeniilor au necinstit căsătoria, s'a văzut dispărând simțul demnității personale atât la cetățean cât și la omul privat, iar corupțiunea,

ascunsă mai întâi în sânul familiilor, lăindu-se din ce în ce asupra întregului corp social. Pretutindeni, din contra, unde Constituțiile au asigurat femeii capacitatea și demnitatea morală, s'a văzut înflorind ca pe un pământ roditor virtuțile casnice și virtuțile cetățenești, libertățile omului privat și libertățile cetățeanului!“.

Iași, 27 Aprilie 1924, prima zi de Paști.

D. ALEXANDRESCO

— A apărut în editura *Curierul Judiciar* :

Noul Cod al Inchirierilor, care cuprinde legea chiriilor din 1924 (Măzescu), cu Expunerea de motive, rapoartele raportorilor din Senat și Cameră și în extenso Desbaterile parlamentare: Discuția generală și Discuția pe articole, cum și celelalte legi excepționale cu toate legile în legătură din vechiul Regat, Basarabia, Bucovina și Transilvania, este lucrat complet cu *Comentariul d-lor Conduratu, Periețeanu și Velescu*, și cu jurisprudența referitoare, sistematizată de d-l *F. Mihăilescu*, grefier la Casație.

Volumul are 1000 pagine. Prețul 240 lei.

Se va adăuga 6 lei pentru porto-poștal recomandat.

A apărut în Editura *Curierul Judiciar* primul volum din **Biblioteca Legilor uzuale Annotate**, care cuprinde: **Legea autentificării actelor** (Ediția II) revăzută și complectată cu doctrina și jurisprudența până la zi și **Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați**, comentate de cunoscutul publicist și avocat d-l *A. Lascarov-Moldovanu*.

Ambele aceste legi sunt însoțite în afară de comentarii, doctrină și jurisprudență până la zi și de *Expunerile de motive*, *Desbaterile parlamentare* complete și *Indice alfabetic*, care înlesnește foarte mult cercetările.

Prețul cu care s'a pus în vânzare este de lei 80 la care se adăuga lei 5 pentru porto postal recomandat.

Datorită inițiativei luată de d-l N. C. Schina, fostul Director al ziarului nostru, în calitate de tutor al minorilor defunctului Prof. I. Tanoviceanu, se va pune sub presă în editura «*Curierului Judiciar*»: **Cursul de Drept și Procedură Penală** (cele 3 vol. apărute și de mult epuizate ale regretatului Tanoviceanu).

Această operă a fost revăzută și complectată de un comitet de specialiști juriști: magistrați și avocați cu referințe și comparațiuni și la legile Austriace și Ungare.

A apărut **Jurisprudența Generală No. 19**, cu data de Joi 5 Iunie 1924, sub direcțiunea d-lui consilier *Gr. Conduratu*, cuprinzând 60 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase *Note*. **Prețul 20 lei.**

Abonamentul anual: 800 lei pentru Autorități și Case de Comerț, 500 pentru avocați și 400 pentru magistrați.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...“

Depozitar general, de azi înainte, pentru toate cărțile ce apar în Editura *Curierul Judiciar*, este *Agence de Librairie et de Publication*, București, str. Izvor, 14, unde d-nii librari vor bine voi a-și adresa comanda și de unde numai pot fi serviți.